

Osnovna šola Stična

PODRUŽNIČNA ŠOLA KRKA

Ob odprtju nove šole
maj 2011

DOBER DAN, ŠOLA ...

Nasvidenje »stari« časi – srečno
nova šola

GRADILI SMO IN USPELI

Kako smo gradili vrtec in novo šolo
na Krki
Računska enačba: šola=tovarna

MEJNIKI

Na poti k dokončanju nove šole
Osebna izkaznica nove šole

**SAJ NAS POZNATE;
IN VENDAR**

Podružnična šola Krka danes
Organizacija pouka ob uvedbi
devetletke na PŠ Krka
Geografska lega naselij v šolskem
okolišu Podružnične šole Krka

ZA PRIPRTIMI VRATI

Iz zapisnika enorazredne šole na
Kerki/Obergurk, leto 1873
Iz šolskega zapisnika ljudske šole na Krki/
Obergurk/od šolskega leta 1876 do 1877
Kronika nove šole, 1953, na Krki
Modna oblačila – Ljubljana –
poslovalnica Krka

ZAVRTIMO SE S SPOMINI

Različno dolga pot do šole
Mami, mama in ata – vsi v šoli na Krki
Pouk od ponedeljka – pa vse do sobote
Za »ta sladke«
Ana Javornik, učiteljica na Krki
Angela Ilc, učiteljica na Korinju

**4 KOLO ČASA MELJE
PRETEKLOST, IZ NJE KLIJE
PRIHODNOST****67**

Stara šola
7 Poslovilne pesmi stari šoli
Poslovilna pisma
Dobrodošlice novi šoli
Odmev prešernega smeha otrok
tudi v novi šoli
13 Šola za malčke, cicibane in učence
Nekaj zapisov iz Knjige vtisov PŠ Krka
Nekaj utrinkov z razstave ob 200-letnici
šolske zgradbe na Krki (1809- 2009)

**16 POT DO NOVE ŠOLE
NA KRKI ...****91****DA NE POZABIMO ...****108****VIRI IN LITERATURA****110**

DOBER DAN, ŠOLA

Na svidenje »stari« časi – srečno nova šola

V uvodniku publikacije ob praznovanju 200-letnice šole na Krki sem simbolično zaključil z besedami: »Tokovi reke Krke so že nekajkrat obrnili tokove zgodovine in tudi šolstva. Ves ta napredek naj prinese to, kar je kolesje časa in različnih hotenj že nekajkrat odvrгло drugim. Nove šolske prostore.«

Kako resnično. Besede so v tem kratkem obdobju postale dejanja. Narava se je poigrala z nami in z njo reka Krka. Ustrahovala nas je poplava. Reka Krka, ki je v teh krajih spremljala tok zgodovine, je tudi tokrat delovala kot aktivna spreminjevalka naše sedanjosti. Narava je povezana, deluje skladno, pa naj se mi trudimo kolikor hočemo, da bi jo nadzorovali. Ob vsaki obilnejši moči tudi oporni zid pokopališča bližnje cerkve premika svojo mejo. Nas straši in preganja.

Želja po nadvladi narave imamo neizmerno veliko. A na koncu se izkaže, da lahko le živimo z njo, se od nje učimo in sprejemamo njene zakonitosti.

Vzporedno z delovanjem narave smo dobili šolo. Novo šolo. Ta šola pa ni kar tako. Ponuja nam velike in svetle prostore, šolsko kuhinjo z jedilnico, da o dosedanjih sanjah po kvalitetnem pouku športne vzgoje v zimskih mesecih niti ne govorim. Pa zbornico. Prostor, o katerem strokovni delavci šole na Krki v preteklosti niso upali niti

pomisliti. Dobili smo tudi lepo knjižnico in sodobne sanitarne prostore, shrambe in še kaj.

Vse novo, sodobno in lepo. Vendar, zastanimo za trenutek in se zamislimo. Kar je danes sodobno, moderno – ali ne bo vse to že jutri »povozil« čas? Ostanimo tu, v sedanjosti. Današnji trenutek je tisti, ki ga slavimo. Je tisti, ki v teh težkih gospodarskih časih ponuja mladini in s tem tudi nam kar največ. Mogoče celo več kot bi smeli pričakovati. To je trenutek, ko smo dobili odgovor, da je bil strah v izgradnjo šole v preteklih letih neupravičen. Spopasti se s strahom v sposobnost financiranja take odločitve, je bila takrat pogumno dejanje. Strah velikokrat predstavlja opustitev namere. Človek zmore biti tudi močnejši od svojega strahu! Danes z lahkoto ugotavljam, da je bil ta strah premagan. Zasluge imajo tisti odločni in hkrati predrzni, ki so videli ponujeno priložnost. Otvoritev šole predstavlja izpolnitev hrepenenj številnih generacij učencev, njihovih staršev in učiteljev v tem delu krške doline.

Verjetno so podobno razmišljali že pred dvestoletjema, ob izgradnji stare šole. Narava in čas nas zopet podučita. Iz vsega tega lahko potegnem zgolj eno resnico. Ne čas ne novi prostori in najsodobnejši pripomočki niso tisto, kar je za šolarje najpomembnejše. Pomembno je, kako jim načrtamo pot. Pot, po kateri mladi odkrivajo svet. Za to je pomembno učenje in prenos znanja iz generacije v generacijo, vedno oplemenitenjeno z novimi in novimi dognanji in odkritji. V za-

dnjem obdobju je to »plemenitenje« še kako izrazito. Dosedanja šola je bila stara, pa vendar si upam trditi, da vse dosedanje generacije v stari šoli niso delovale v pomanjkanju. Še več, prepričan sem, da so imele v starih zidovih neizmerno bogastvo. Bogastvo v tem, da tisto skromno kar imaš, znaš ceniti. Naj bo to skromnost v pogojih, prostorskih

težavah, kadrih, včasih tudi v učnih pripomočkih in še v čem. Vsakršno pomanjkanje je zaposlene in šoloobvezne dvigovalo na višjo stopnjo duha.

Ob kopičenju materialnih dobrin na vseh področjih nam zmanjkuje prostora za tisto, kar smo pred časom cenili, skoraj častili: biti

Šolsko leto 2010/2011; pred novo šolo na Krki.

Za učenke in učence na podružnični šoli na Krki skrbijo:

Prva vrsta, spodaj (od leve proti desni):

Maja Sever, druga učiteljica v 1. razredu; v šolskem letu 2010/2011 vodja PŠ na Krki; Lidija Zajc, pomočnica ravnatelj; Marjan Potokar, ravnatelj OŠ Stična; Ljudmila Vovk, pomočnica ravnatelj; Jože Glavič, pomočnik ravnatelj; Tončka Rajer, učiteljica razrednega pouka in vodja PŠ Krka.

Druga vrsta, v sredini (od leve proti desni):

Darja Jerala, učiteljica angleščine; Marjanca Rus, skrbi za prehrano in čistočo na podružnični šoli Krka; Branka Lavtar, učiteljica dodatne strokovne pomoči; Nadjia Jankovič Fortuna, učiteljica v 3. in 4. razredu; Bojana Mulh, učiteljica glasbene vzgoje; Brigita Langenfus, učiteljica v 1. in 2. razredu; Duška Planinšek, učiteljica v podaljšanem bivanju.

Tretja vrsta, zgoraj (od leve proti desni):

Branka Emeršič, knjižničarka; Jože Rus, hišnik; Mateja Jere Grmek, učiteljica v 5. razredu; Bogdan Vrhovec, učitelj v jutranjem varstvu; Anica Perič, knjižničarka; Anka Kavčič, šolska svetovalna delavka; Bojanca Križman, šolska svetovalna delavka.

zadovoljen z malim, srečen ob uspehu drugega, prijateljstvo, sodelovanje, pomoč, zanimanje drug za drugega ... Te vrednote so posameznike plemenitile. Prepričan sem, da so otroci krško šolo zapuščali bogatejši.

Vprašanje, ki se pojavlja sedaj je, ali so bili v stari šoli učenci sploh za kaj prikrajšani? Odgovor je lahko odklonilen in pritrdilen hkrati. V stari šoli smo imeli težave z vodoovodom, ogrevanjem, s streho, z bližnjo cesto, napeljavami vseh vrst in s prostorsko stisko. V zameno za to pa je stara šola nudila toplino, domačnost, tesnejšo povezanost. Čutiti je bilo medgeneracijsko povezanost, saj ste Krčani v začetku svoje učne poti obiskovali to šolo.

Nikakor ne želim, da me razumete napačno. Neizmerno sem vesel, da smo dobili nove šolske prostore. Vendar pregovor »Skromnost je lepa čednost«, moram vseeno izreči.

Danes nam primanjkuje sodelovanja z bližnjim. Človek kot socialno bitje to potrebuje. Odklon s te poti danes rojeva »reveže« vseh vrst. Posameznik bo sicer obstal. Je pa to slaba popotnica, da obstanemo kot skupnost, ki bo sposobna pozitivno funkcionirati.

Smo v obdobju individualizma, kjer vsak skrbi samo zase. Danes si težko zamislimo pretekle čase, ko se je v razredu na Krki gnetlo 50 in več učencev. Več jih je sedelo za eno klopjo, pa še po sredini ...

Danes pa si vsak želi svojo klop, svoj računalnik ... celo vsak svojega učitelja.

Z novo šolo se nam ponuja lepa priložnost, da se ponovno »odkrijemo« in ponovno česa naučimo.

Predvsem zato, da bomo kot posamezniki vredni sočloveka.

Učenci pa si nove šole ne želijo na tak način kot mi odrasli. Navezali so se na staro, kot se otrok naveže na svojo igračko ...

V pogovorih so učenci podružnične šole Krka izrazili željo, da ostanejo v stari šoli. Zakaj? Preprosto so se na prostore čustveno navezali. Stara šola že nekaj časa ohranja povezanost med številnimi generacijami. Ta čustvena navezanost ima lahko za razvoj kraja bogato nadgradnjo. S krajem čutijo identiteto in s tem skupne vrednote. Z njimi pa bomo jutri pridobili vsi. Za nameček bodo odrasli v zdrave osebnosti. In krog bo sklenjen.

Prepričan sem, da smo vsi skupaj te kvalitete sposobni umestiti tudi v novem prostoru in bomo čez čas o stari šoli razmišljali le še kot o basni. Saj veste – o pripovedki z naukom.

Tudi mi imejmo pogum, da se soočimo z lastnimi strahovi. Vsak dan skušamo postati malo močnejši in iz življenjskih preizkušenj priti malo bolj očiščeni – kajti navsezadnje smo zato tudi tukaj!

To pa je tisto, kar nam bo pomagalo, da bomo v teh krajih obstali še nadaljnjih 200 let.

*Marjan Potokar,
ravnatelj OŠ Stična*

GRADILI SMO IN USPELI

Kako smo gradili vrtec in šolo na Krki

Občina Ivančna Gorica je s svojim delom začela s 1. 1. 1995, v letu 1994 pa je bil izveden referendum o samostojnosti občine Ivančna Gorica, ki so mu sledile prve volitve župana in občinskega sveta. Da je bila odločitev volivk in volivcev o samostojni občini pravilna, se je kmalu pokazalo v hitrejšem razvoju občine na vseh področjih. Začela oziroma pospešila se je gradnja infrastrukturnih objektov in ravno vzgoja in izobraževanje sta pri tem dobila vodilno mesto. Takoj se je začel izvajati program izgradnje objektov, namenjenih izvajanju osnovnošolskih in predšolskih aktivnosti. Najprej je bila zgrajena PŠ Višnja Gora s telovadnico, sledila je OŠ Stična s športno dvorano, nato prenova in dograditev OŠ Šentvid pri Stični, pa novi Vrtec Ivančna Gorica. Hkrati so vseskozi tekale aktivnosti za prenovo in dograditev poslovnega objekta v šolo in vrtec na Krki. Pred nami pa je še dograditev in prenova PŠ Zagradec.

Začetek investicije v PŠ Krka sega v leto 2002, ko je »padla« odločitev o odkupu poslovne stavbe z zemljiščem na Krki, od podjetja Kroj, Modna Konfekcija, d. d. Do dokončnega odkupa nepremičnine je prišlo leta 2003, v letu 2004 pa je občina izvedla javni razpis za izdelavo projektne dokumentacije. Na razpis so se prijavili štirje ponudniki. Izbrana je bila idejna zasnova Ateljeja Neapolis iz Novega mesta, ki je z občino že sodeloval kot avtor pro-

jekta nove Osnovne šole Stična. Dodelana idejna rešitev objekta s štirimi oddelki šole in dvema oddelkoma vrtca z navezavo na obstoječi objekt Družbenega centra Krka je bila izdelana leta 2005. V letu 2005 je bila narejena tudi geodetska odmera s potekom komunalnih vodov ter začet postopek izdelave sprememb in dopolnitev ureditvenega načrta za del območja Center-Krka (severovzhodni del). Pri izdelavi tega dokumenta je bila vseskozi vključena tudi zainteresirana javnost. Cilji ureditvenega načrta so bili zaokrožitev celostne podobe ožjega območja centra Krke, to je kulturno-izobraževalne sredine s poudarkom na društveni dejavnosti. Postopek sprememb in dopolnitev omenjenega dokumenta se je zaključil maja leta 2005 s sprejetjem na občinskem svetu. V letu 2006 je bila izvedena statična presoja objekta. Občinski svet Občine Ivančna Gorica je v letu 2007 potrdil Dokument identifikacije investicijskega projekta (DIIP) ter Investicijski program (IP). Prav tako je občina v istem letu prijavila obnovo in dograditev nove podružnične osnovne šole z vrtcem, in sicer v letu 2007, na Razpis za prijavo investicij na področju predšolske vzgoje in osnovnega šolstva za vključitev v proračunsko leto 2008, ki ga je objavilo Ministrstvo za šolstvo in šport v začetku leta 2007. Obravnavana investicija je bila uvrščena na prioriteten seznam, zato je občina leta 2008 z ministrstva prejela sklep o sofinanciranju investicije. Sredi leta 2008 je bilo izdano gradbeno dovoljenje, ki zajema rekonstrukcijo in spremembo namembnosti obstoječega objekta v po-

družnično osnovno šolo z vrtcem, hkrati z zunanjo ureditvijo, to je igrišča za vrtec ter dveh krožišč. Hkrati pa se je izkazalo, da sosednji objekt, družbeni center Krka, ki se ga obnova in dograditev dotika preko izgradnje mostovža in prizidka, nima gradbenega dovoljenja. Občina je za ta objekt pridobila gradbeno dovoljenje decembra leta 2009. Prav tako je bil aprila leta 2009 skupaj s slovesnostjo ob 200-letnici osnovne šole na Krki, postavljen temeljni kamen, kar je nakazovalo, da se bo gradnja pričela v bližnji prihodnosti.

Aktivnosti, neposredno povezane z dograditvijo in prenovo objekta, so se začele februarja 2010, ko je bil objavljen javni razpis za gradbena in obrtniška dela. Svojo ponudbo je oddalo 9 ponudnikov, izbrano je bilo podjetje Primorje, d. d. oziroma njegov partner Gradis, d. o. o. Kmalu po začetku gradnje je prišlo do nekaterih sprememb, kajti prenova starega objekta je razkrila kar nekaj pomanjkljivosti. Prav tako se je občina, vzporedno s potrebami po predšolskem in osnovnošolskem prostoru, odločila za nekaj sprememb. Tako so zaenkrat v objektu štirje prostori, namenjeni osnovni šoli ter pet prostorov, namenjenih predšolski vzgoji.

Skupna vrednost investicije je približno 1,650.000 €, od tega je Ministrstvo za šolstvo in šport primaknilo 330.670 €, ostalo, torej veliko večino sredstev, pa je prispevala Občina Ivančna Gorica.

Zahvaljujem se vsem, ki so kakorkoli pripomogli k izgradnji tega pomembnega

objekta, ki bo gotovo veliko pripomogel k ohranitvi in razvoju KS Krka. Želel bi poudariti izjemno dobro sodelovanje Krajevne skupnosti Krka in Občine Ivančna Gorica. Prepričan sem, da tudi v prihodnje lahko skupaj storimo še veliko dobrega za razvoj tega prelepega dela naše občine.

Otrokom želim, da bi se v novi šoli in vrtcu počutili čim bolje, da bi spoznali in pridobili tiste vrednote, znanje in izkušnje, ki jim bodo pomagale postati uspešni posamezniki in dobri državljani. Vsem, ki se boste z mladino za to trudili, želim veliko uspeha pri opravljanju svojega plemenitega in odgovornega, vendar čudovitega dela.

*Dušan Strnad,
župan Občine Ivančna Gorica*

Pred novo šolo na Krki, april 2011; iz šolskega arhiva.

Računska enačba: šola = tovarna

Po drugi svetovni vojni so se gradile šole, združni domovi in drugi objekti zagotovo povsod tam, kjer je tradicija že zaznamovala širši farni prostor. Tako sta sv. Kozma in Damijan svoje ljudstvo razveselila z novo prosvetno civilizacijo, z udarniško graditvijo šole, vse za kvalitetnejši način življenja v dolini Krke. Stara šola iz Jurčičevih časov je bila že dotrajana, za prihajajoči novi čas in drugačne poglede – kultura in prosveta, to naša bo osveta! Sprememba družbe je že nakazovala, da bo kmetijski stan s svojimi rezultati, z majhnim doprinosom, prešel v nov izziv industrijskega razvoja tudi v dolini reke Krke.

Skopa zemlja ne bo več mogla preživljati številnih članov družin, ki so vsako ped zemlje skrbno obdelali. Tudi neindustrijsko usmerjeni podeželski kraji, brez bogate tehnične zgodovine, so želeli napredek in delovna mesta. Še tisti maloštevilni, ki so imeli priložnost zaposlitve v domačem kraju, so ob slabih prometnih povezavah na delo imeli majhen izbor delovne ponudbe, saj je vse bilo vezano na zemljo, gozd in servisni del za popravilo kmečkih orodij. Ob takih vprašanih bodočega razvoja je bil kmalu dan odgovor, da bo več kot 150 let stara šola še zadostovala potrebam po osnovnošolskem izobraževanju, da pa dolina rabi nova delovna mesta in zaslužek, ki bo družinam dopolnjeval izkupiček, pridobljen na kmetiji. Politika in lokalni interes sta izgrajeni šolski objekt namenila tako imenovani tovarni na Krki. Ko danes merimo vrednost

spremembe namembnosti objekta, lahko ugotovimo, da je osnovna šola postala tovarna, kjer so se ravno tako začele izoblikovati temeljne vrednote. V šoli so v mlade glave vcepljali branje in pisanje, v tovarni pa delovne navade in vzpodbude v smer preobrazbe iz kmeta v delavca.

Ko sem v šestdesetih letih prejšnjega stoletja kot mladenič kupil suknjič s tehnično napako, seveda za majhen denar, je tudi mene že zaznamovala tovarna. Slišal sem besede občasnega prodajalca, seveda domačina, ki je dejal: »Ta je eden tistih, ki so z mamami. Le prinesi iz skladišča tisti žametni suknjič!« Tako sem spoznal socialno noto, ki je bila v ospredju mogoče za več kot sto družin. Bil sem ponosen, da se je to dogodilo tudi meni v bližnji okolici, da sem bil tudi jaz med tistimi srečneži, ki so bili deležni moderne dobrine. Kako so bila šele nagrajena mlada dekleta, ki so si za prve delavske plače kupile kolesa, da so še z večjim občudovanjem krojile obleke in življenja družin. Da, to je bila tudi šola. Čeprav takrat tam nismo videli otrok, so se tam izobraževali starejši, pridni, delovni, ustvarjalni, iznajdljivi ljudje tudi za kolektivno potrebo skupnosti.

Bil sem zraven tudi takrat, ko je bilo hudo. Prav na tisti seji občinske skupščine občine Grosuplje, ko je »tovarna-šola« tonila v izgubah, ker se niso več pokrivali stroški in ko so plače ostajale drugje, ne v rokah marljivih delavcev. To je bilo takrat, ko je konkurenca postajala vse hujša, proizvodi te male tovarne pa so konkurirali na tujih trgih. Ohlapni sklep skupščine je dal prilo-

žnost, da se je družbena lastnina javnega interesa prenesla na ime konkretnega lastnika, če bo le-ta ohranil proizvodnjo in delovna mesta. Vse je nekaj časa ustrezalo odločitvi, vendar se je kmalu izkazalo, da tudi podarjena lastnina za ta namen ni bila dovolj.

Druga preizkušnja, ko sem se soočil s krizo naše tovarne, je bila že v samostojni državi in v novoustanovljeni občini Ivančna Gorica. V tem času se delavci niso več spraševali, čigava je lastnina tovarne, temveč kako malo je vreden človek, ki za opravljeno delo ne dobi plačila in vsega, kar mu po zakonodaji pripada. Kdo je lastnik in v kolikšnem deležu, se že ni več vedelo. Tovarna se je prenašala iz rok v roke, ne da bi lahko sledili lastniškim spremembam z menjavami imenskih tabel na vratih tovarne. Ravno tako so se vrstile uprave in vodstva, kjer je le zadnji direktor kot domačin dajal kanček upanja novim izzivom na globalnem trgu in veliki konkurenci v tekstilni branži. Vendar tudi to ni bilo dovolj. Kriza je delavce pahnila v brezizhodno situacijo. Kakih dvajset preostalih delavcev je ostalo tam, kjer se vrste, vse do današnjih dni, samo povečujejo.

Za mene kot župana občine Ivančna Gorica in tako rekoč bližnjega sosedu je bilo prvo-bitno vprašanje, kako v lastniški družbi priti ponovno do objekta, ki bi pripadal javnemu interesu. Trg nepremičnin je bil odprt. Nepredvidljivost prodajalca, ki mu je bil v ospredju le dobiček, je izzival kupce, ki bi mogoče v tem čudovitem kraju zemljišče z objektom imeli v fizični lasti za egoističen

interes. Upanje, da pridemo do objekta po sodni poti z menjavo lastništva, se je odmikalo. Objekt je začel propadati. Potreba po osnovnošolskem izobraževanju v občinskem programu v organizacijskem in vsebinskem smislu se je z izpolnitvijo novogradenj in adaptacij šolskega prostora začela približevati investicijskemu delu tudi na Krki. Začeli so se pogovori z aktualnim lastnikom, ki ni bil v nobenem primeru pripravljen razumeti ljudi, njihovih želja in prisluhniti zgodovini akcij udarnikov.

Mnogi krajani so bili z nostalgijo še vedno zazrti v šolo, češ saj je naša, ker se jim je čas zaustavil na družbeni lastnini, niso pa še prepoznali trde morale liberalnega kapitalizma, še posebej, ko gre za lastnino. Pred lastnikom objekta z zemljiščem so bile le vpisane bilančne vrednosti tega podjetja v zaključnem poslovanju. Ob hitri ocenitvi, kaj pridobimo, če objekt po tej ceni kupimo, je vse kazalo, da je to potrebno storiti takoj, ko je bila volja prodajalca, saj urbanistična situacija in osnovnošolski program z družbeno potrebnostjo ob zgrajenem družbenem centru ne bi mogel sprejeti nobenih drugih novih umestitev kot šole. Potreben je bil takojšen konsenz s krajem in z ljudmi, ki so imeli modrost in povezovalni moment med ljudmi te doline in bogato vrednostno besedo.

Tu je šlo za odločitev ljudi, ki so gradili in njihovih naslednikov, ki so odločali, kako v tem času ne izgubiti še tistega, kar je krasilo našo skupnost v tej dolini s povezovalnim udarniškim delom. Spominjam se dragega prijatelja gospoda Avgusta Likovnika,

častnega občana občine Ivančna Gorica, in gospoda Jožeta Kozinca, ki sta skupaj s predsednikom krajevne skupnosti pritrdila, da je kupnino potrebno zbrati in prevzeti vso odgovornost ob novem nakupu. Kupčija je bila opravljena, meni pa dana potrditev, da ima, in je imela, Krka z gospodom Likovnikom pomembne ljudi časa. To je bil človek, ki je z navdušenjem iz rokava stresal ideje in jih skupaj z drugimi tudi udeleževal v ta prostor. Kljub teži let mu delo za kraj in dolino ni bilo v breme, zato je prav, ko nekaterim postavljamo sporne kamne z napisi, da njemu ob takem času kot idealistu te doline namenimo dodaten spomin.

Zagotovo mu poklanjam vse tisto, kar sem opravil za ta čas in prostor, ko sem bil župan, celoten preostanek, ki sem ga opravil mimo moje profesionalne obveze. Tega človeka se spominjam tudi po tem, kako je potrebno formalizirati in administrirati dela in poti, pa če tudi gre dejansko za vseobčo Jurčičevo pot, kjer je bil snovalec tudi on, ali celo osebo Krjavlja, da bo izvirnost ideje in dogodkov za domačine tudi prepoznavna.

Nakup je bil torej opravljen, ne iz naprejš planiranih sredstev, brez za to potrebnega letnega programa, saj smo nakup izkoristi-

Stara šola na Krki v družbi cerkve sv. Kozme in Damijana, april 2011; iz šolskega arhiva.

li kot trenutek možnosti. Sešlo se je vse. Pripravljen je bil dokončen urbanistični in projektni plan, dogovorjen s krajan; popravljeni so bili, z izvedbenimi popravki, tudi osnovni programi na časovno potrebnost za organizacijo otroškega varstva, osnovnošolskega programa in nenazadnje tudi povezanost s celovito programsko potrebo kulturnega centra. Denar je bil že v predhodnem letu rezerviran za celotno gradnjo.

Ob tem bi se zahvalil vsem izvajalcem del, ki so, ob gradbincem nenaklonjenem času in še slabšem zaupanju v investitorja, na rok izgradili vse za dobro otroškega živčava. Je že tako, da če se z javnimi sredstvi déla v realnem obsegu in za prioriteto potrebo, sredstev tudi ne sme in ne more zmanjkati ob nobenem, še tako težkem času. Poudarek je le v realnosti in zmožnosti in ta dva pojma se v naši občini prepletata ves čas,

od njenega nastanka. Šola je predstopnja tovarne, kar je lep prikaz tudi na realnem primeru v dolini reke Krke.

Ob tem velikem dogodku in prazniku za dolino reke Krke čestitam vsem uporabnikom tega objekta, združenega tudi s farnega pogleda sv. Kozme in Damijana z obsežnim šolskim okolišjem. Šola, polna življenja, je ponos vsakega domačega kraja.

Jernej Lampret

Šola - tovarna; iz šolskega arhiva.

Šola - nova podoba, maj 2011 ; iz šolskega arhiva.

MEJNIKI

Na poti k dokončanju nove osnovne šole

- priprave – lastniška razmerja:
 - 12. 2. 2002, sklenjena kupoprodajna pogodba med Občino Ivančna Gorica in Krojem, Modno konfekcijo, d. d., Škofja Loka;
 - 28. 2. 2003, vpis v zemljiško knjigo, Občina Ivančna Gorica postane dejanski lastnik zgradbe;
- 2004 – izbran idejni projekt;
- 2005 – narejena geodetska odmera;
- 2006 – statična presoja objekta;
- 2007 – prijava načrtovane investicije na Razpis za prijavo investicij posebnega pomena na področju osnovnih šol in predšolske vzgoje RS za 2008, ki ga je objavilo Ministrstvo za šolstvo in šport v začetku leta 2007;
- 2008 – izdano gradbeno dovoljenje;
- 2009 – izdano gradbeno dovoljenje za Družbeni center Krka;
- 2008 – sklep o sofinanciranju investicije;
- 2009 – položen temeljni kamen;
- 15. 2. 2010, objavljen razpis za izbiro izvajalca za gradnjo šole in vrtca;
- 2010 – začetek gradnje nove šole;

Nova šola na Krki, april 2011; iz šolskega arhiva.

- 2011 – dokončanje gradnje in opremljanje nove šole: nakup opreme za učilnice in druge prostore, nakup učil, oprema kuhinje ...
- 28. 5. 2011 – odprtje nove šole
- 1. 9. 2011 – pričetek pouka v novi šoli.

Povzela in zapisala Zlata Kastelic.

Osebna izkaznica nove šole

- Temeljni kamen – 24. 4. 2010.
- Začetek (fizične) gradnje – 14. 5. 2010.
- Odgovorni vodja projekta – Borut Simič, univ. dipl. arhit.
- Arhitekt – atelje Neapolis, d. o. o., Borut Simič, univ. dipl. arhit.
- Odgovorna vodja gradbišča – Katarina Pavlenič, ing. gradbeništva.
- Investitor – Občina Ivančna Gorica.
- Sofinanciranje – Ministrstvo za šolstvo in šport.
- Nadzorni organ investitorja – Urbing, d. o. o., Trebnje, Jože Urbič.
- Gradbena, obrtniška in inštalacijska dela:
 - vodilni partner Primorje, d. d., Vipavska c. 3, Ajdovščina;
 - partner Gradis, d. o. o., gradbeno podjetje Ljubljana.
- Uporabno dovoljenje – rok izgradnje, 15. 11. 2010; prišlo do podaljšanja gradnje zaradi razširitve del.
- Notranje površine:
 - šola: 1361 m²
 - vrtec: 274 m²
- Šolski prostori obsegajo:
 - pritličje je namenjeno potrebam vrtca; v pritličju se nahaja tudi garderoba in kuhinja z jedilnico;
 - nadstropje je trenutno preoblikovano v prostore za štiri oddelke podružnične šole, nadzidana šolska kuhinja je doprinesla še dve učilnici in s tem je šola pridobila še dodatne prostore. Pouk bo lahko potekal, po potrebi, v petih samostojnih oddelkih;
 - z mostovžem je povezan prehod iz prvega nadstropja do telovadnice, do dvorane družbenega doma.
- Prostori za pouk:
 - učilnice,
 - kabineti,
 - specialne učilnice ...
- Ostali prostori:
 - večnamenski prostor,
 - upravni prostori,
 - gospodarski prostori: šolska kuhinja, shrambe, prostori za energetske naprave, arhiv,
 - garderobe,
 - sanitarije.
- Šola je grajena v skladu z navodili za graditev osnovnih šol.

*Zapisala Zlata Kastelic
po pogovoru s Tonetom Jerebom,
Občina Ivančna Gorica in
po podatkih arhitekta Boruta Simiča.*

Notranjost nove šole na Krki, april 2011; iz šolskega arhiva.

Nova šola na Krki, april 2011; iz šolskega arhiva.

SAJ NAS POZNATE; IN VENDAR ...

Podružnična šola Krka danes

Šola na Krki stoji na rahlo dvignjenem gričku Vidmu, nasproti cerkve in čisto ob cesti. Na zunaj je videti kot stanovanjska hiša, tako da jo tisti, ki prvič prihaja k nam,

kar težko najde. Hkrati pa je presenečen nad njenim videzom, saj je v šolskem letu 2008/2009 dopolnila 200 let.

Pouk na naši šoli poteka v treh učilnicah; 1. in 2. razred sta kombinirana, ravno tako 3.

Šolsko leto 2010/2011, učenci in učenke PŠ Krka.

Prva vrsta (od leve proti desni): Neža Kambič, Matevž Šparovec, Neja Kastelic, Danica Koželj, Tjaša Meglen, Nadja Pavčič, Ervin Vidmar, Ema Vrabčič, Žiga Zaletelj, Jan Pirnar, Urban Žgajnar, Peter Hočevar (1. razred)

Druga vrsta (prva stoječa vrsta, od leve proti desni): Patricija Zaman, Taja Terezija Trček, Alex Vlašič, Blaž Bregar, Martin Glač, Nejc Hočevar, Klara Mestnik, Adrijana Hočevar, Ana Škufca (2. razred), Nika Zaletelj (5. razred), Urška Pečjak, Stela Podržaj, Janina Mahne (3. razred)

Tretja vrsta (druga stoječa, od leve proti desni): Jakob Trček, Primož Žgajnar (3. razred), Anja Markovič (4. razred), Andraž Zaletelj (5. razred), Manca Godec, Urh Bregar (4. razred), Dorijan Mahne (5. razred), Damjan Hočevar, Lovrenc Godec (4. razred), Bor Kožar Koščak (5. razred), Laura Vlašič (3. razred)

Četrta vrsta (tretja stoječa, od leve proti desni): Rok Strah (4. razred), Matjaž Meglen (3. razred), Tjaša Godec (4. razred), Eva Godec, Petra Koželj, Tinkara Žgajnar, Andraž Zaman, Danijela Slana, Veronika Pavčič, Tjaša Pirnar (5. razred)

Peta vrsta: Blaž Poljanec (4. razred), Benjamin Fink, Žan Godec, Pia Škufca, Ela Tekavec, Aljaž Kutnar, Rok Žgajnar, Patricija Šinkovec, Špela Uršič (5. razred)

in 4. razred, 5. razred pa je samostojen. V letošnjem šolskem letu prihaja v šolo vsako jutro 55 učencev: 12 prvošolcev, 9 drugošolcev, 7 učencev obiskuje 3. razred, 8 učencev 4. razred in kar 19 učencev je v 5. razredu.

Nekateri učenci prihajajo v šolo že zelo zgodaj, zato so vključeni v jutranje varstvo, ki se izvaja od 6.00 do 7.45. Vsi učenci imajo hladno malico, po pouku pa jih zelo veliko je tudi kosilo in popoldansko malico.

Učenci lahko obiskujejo razne interesne dejavnosti, ki se izvajajo po končanem pouku. Letošnje šolsko leto so lahko izbirali med otroškim pevskim zborom, socialnimi igrami, angleškimi igralnimi uricami, ustvarjalnim krožkom in prometnim krožkom. Učiteljice imamo še veliko idej, kaj vse bi lahko učencem ponudile, a smo, zaradi velike prostorske stiske, zelo omejene predvsem v izvedbi dejavnosti.

Po končanih obveznostih učenci odhajajo domov različno; nekateri peš, drugi s kom-

bijem, veliko pa jih je vključenih v oddelek podaljšanega bivanja, ki se na naši šoli izvaja od 11.45 do 16.20.

V podaljšanem bivanju lahko učenci/učenke naredijo domače naloge, se sprostijo ter aktivno in organizirano preživljajo popoldneve.

Na šoli poučujejo tri učiteljice razrednega

Tehniški dan na Podružnični šoli Krka; november 2010; učenki in učenci 1. razreda, Neža Kambič, Jan Pirnar, Ervin Vidmar, Ema Vrabič, Urban Žgajnar (od leve proti desni) ustvarjajo iz divjega kostanja; iz šolskega arhiva.

Šolsko leto 2010/2011; učenec 4. razreda Lovrenc Godec s pomočjo načrta izdeluje vodno kolo; iz šolskega arhiva.

Šolsko leto 2010/2011; učenec 4. razreda Rok Strah pri likovnem ustvarjanju; iz šolskega arhiva.

Šolsko leto 2010/2011; učenki 5. razreda Veronika Pavčič in Tinkara Žgajnar (od leve proti desni) izdelujeta maketo Čateških toplic v tehniki kaširanje; iz šolskega arhiva.

pouka, ena vzgojiteljica in učiteljica športne vzgoje, ki poučuje v podaljšanem bivanju. Za delitev hrane poskrbi kuharica (v popoldanskem času opravlja dela čistilke), enkrat tedensko pa nas obišče hišnik. Med nami je še učiteljica glasbene vzgoje za 3., 4. in 5. razred ter učiteljica angleščine za 4. in 5. razred. Po potrebi pride na našo šolo še pedagoginja, ki poskrbi za učence z učnimi težavami.

Učiteljice se trudimo graditi dobro sodelovanje tudi s starši preko govorilnih ur, roditeljskih sestankov in vsakodnevnih srečanj.

Šolsko leto 2010/2011, 2. oktobra 2010; učenke in učenci, od 1. do 5. razreda, Podružnične šole Krka, na krajevni proslavi na Velikem Korinju; iz šolskega arhiva.

Zelo radi se vključujemo v različne projekte in raziskovalne naloge (Podružnica – gibalno razvoja, Zdrava šola, Turizmu pomaga lastna glava in Rastlina, žival in kamnina leta), sodelujemo na raznih tekmovanjih

Šolsko leto 2010/2011; učenca 4. razreda Urh Bregar in Damjan Hočevar se uredita v spretnostih; iz šolskega arhiva.

Šolsko leto 2010/2011; učenci 4. razreda Damjan Hočevar, Rok Strah, Urh Bregar, Lovrenc Godec, Blaž Poljanec (od leve proti desni) so se povzpeli na Ljubljanski grad; iz šolskega arhiva.

(Vesela šola, Bralna značka, športna značka Zlati sonček in Krpan), predvsem pa radi, tako učenci kot tudi učiteljice, sodelujemo s krajem.

Šola na Krki je resnično zelo majhna. A ravno ta majhnost nam daje prijateljske odnose, spoštovanje, veselje radoživost in iskrenost. Ta majhnost nas je do sedaj delala velike.

Želim si, da bi to preprostost, iskrenost, prijateljstvo ... to majhnost, znali prenesti v novo, večjo šolo.

Maja Sever, vodja podružnične šole na Krki v šolskem letu 2010/2011.

Šolsko leto 2010/2011; učenke in učenci krške šole pri uri družbe; iz šolskega arhiva.

Šolsko leto 2010/2011; učenke in učenci krške šole so se pri uri družbe za hipec vrnili k svojim »koreninam«; postali so koliščarji; iz šolskega arhiva.

Šolsko leto 2010/2011; krške učenke in učenci preganjajo zimo in kličejo novo šolo.

Organizacija pouka ob uvedbi devetletke na PŠ Krka

V šolstvu smo vajeni sprememb in novosti. Večje spremembe in novosti je v zadnjih letih prinesel popolnoma prenovljeni Učni načrt in uvedba devetletne osnovne šole. Novi Učni načrt je stopil v veljavo leta 1998. Devetletno šolo so poskusno začeli uvajati leta 1999/2000. Na Osnovni šoli Stična so z devetletko začeli v drugem krogu, na PŠ Višnja Gora v 1. razredu v šolskem letu 2000/2001. Obvezna je postala s šolskim letom 2003/2004 in tako smo imeli tega leta 1. razred devetletne osnovne šole tudi na PŠ Krka.

Učiteljice smo bile na prihod devetletke dobro pripravljene z znanjem, obvladovanjem učnih postopkov, z uporabo različnih didaktičnih iger, s poznavanjem opisnega ocenjevanja. Vrsto let smo se izobraževale za različne novosti, ki jih je prinašala devetletka. Šestletniki so se morali/se morajo marsikaj naučiti, a vse naj bi potekalo preko igre. Tako ob posnemanju živali spoznavajo različne položaje: spodaj, zgoraj, levo, desno, nad, pod, za, pred. Z onomatopejskimi igrami spoznavajo glasove slovenskega jezika, skozi pravljico in lutko se vživljajo v različne junake, se z njimi istovetijo in tako spoznavajo slovensko in tujo književnost. Številске predstave večina izmed šestletnikov razvije kar mimogrede ob preštevanju igrač, sličic, bombončkov, živalic; ob koncu šolskega leta pa vendar znajo računati do 10.

Prav tako smo se dobro pripravili in opremlili z didaktičnimi in drugimi igračami, raz-

ličnimi sestavljanjkami, igralnimi in učnimi kotički. Brez kuharskega in lutkovnega kotička si nismo znali predstavljati razreda za bodoče prvošolce in ravno v teh dveh kotičkih se učenci največ igrajo. Brez link kock ni prave fantovske igre! Iz njih so učenci skrivaj naredili pištole in »borba« je bila tu. Izdelovanje pištol smo učiteljice najstrožje prepovedale, a kaj, ko pa se je tako prijetno igrati. Link kocke so namenjene razvrščanju, razvijanju številskih predstav, seštevanju, odštevanju ... Didaktične pripomočke in igrače za 1. razred devetletne OŠ smo dobili na šolo že v juniju 2002.

Opisno ocenjevanje, ki je postalo z uvedbo devetletne osnovne šole obvezno, je bilo za učiteljice na OŠ Stična domače. Nekatere smo se s takim načinom ocenjevanja srečevale od samega začetka na matični šoli, ko je opisno ocenjevanje potekalo še kot projekt, na PŠ Krka smo ga prvič uvedli v 1. razredu v šolskem letu 2003/2004.

Ni pa bilo lahko tega načina ocenjevanja približati staršem. Večinoma si niso predstavljali, kaj učitelji mislimo, ko določeno znanje učenca opišemo z besedami, s povedmi. Predvsem jih je skrbelo, da ne vedo, »kje je njihov otrok«. Tako je postalo razlaganje in približevanje opisnega ocenjevanja staršem kontinuirano delo na roditelskih sestankih in govorilnih urah: kaj v zapisu o učenčevem dosežku pomeni samostojno, ustvarjalno, zanesljivo, kaj s pomočjo vprašanj, ob usmerjanju, z uporabo didaktičnih pripomočkov in česa še ne dosega, še ne zna samostojno, potrebuje dodatna pojasnila, usmerjanja. Kot učiteljica z dolgoletno

prakso menim, da je opisno ocenjevanje v 1. razredu nujna, saj učenci pridejo v šolo kljub zgodnejšemu všolanju z različnim predznanjem, z različnimi navadami, da jih le tako lahko »pravično« ocenimo. Predznanje pri nekaterih učencih počasi kopni, na drugi strani se pa nekateri učenci hitro razvijajo in v dveh letih »dohitijo« druge. Kakšno krivico bi naredili tem malim nadobudnežem, če bi jih ocenili z dvojko, s trojko! Prav tako menim, da je 3. razred prelomni razred, ko nastopi čas, da so učenci ocenjeni številčno. Učence je v tem starostnem obdobju z opisnim ocenjevanjem težko motivirati za vsakodnevno učenje in opravljanje drugih šolskih obveznosti. Tretješolci pogosto izrazijo željo po številčnih ocenah in nekako nam vsem skupaj, učencem – učiteljem – staršem, spolzi iz rok nujno pridobivanje delovnih navad.

Ustvarjalni živžav v 1. razredu devetletne osnovne šole nam ni šel v kontekst s kombinacijo, katere smo sicer na podružnicah vajeni. Kombinirati v isti oddelek šestletnike, katerih sta dve izmed osnovnih potreb gibanje in igra, s starejšimi učenci, ki za svoje delo potrebujejo več miru in discipline, se nam je prvotno zdelo nemogoče, a pravilniki in normativi so pač zavezujoči. Danes o tem več ne razmišljamo, tisto prvo leto pa smo kombinirali razrede osemletne šole, 1. razred devetletke je bil samostojen, kljub temu, da je bilo v njem 8 učencev. Bili so prvi devetletkarji na naši šoli! Večja novost ob uvedbi devetletne osnovne šole je tudi prisotnost druge učiteljice oz. vzgojiteljice v 1. razredu. Prav tu, v timskem delu, smo iskali največ rešitev za sočasno bivanje in

delo šestletnikov z ostalimi. Vzgojiteljica se posveti bolj prvošolcem, medtem pa razredničarka lažje realizira cilje z ostalimi.

Če smo vse zgoraj naštetu na PŠ Krka dobro obvladovali, pa smo imeli toliko večje težave zaradi prostorske stiske. Velikost šolskega prostora je bila na Krki problem skorajda od same izgradnje stare stavbe leta 1809 (Šolska kronika: 12. 12. 1893 je bilo šolsko poslopje (vsi njeni deli odznotraj in odzunaj) po nekem c. k. inženirju iz Ljubljane premerjeno, če bi bilo zidovje zmožno nositi še eno nadstropje, v katerem bi se napravili še drugi razredi in 4. 10. 1895se je jelo učiteljevo stanovanje v šolskem posloppju (dve paralelni sobi) preurejati v učno sobo in 14. 6. 1905 komisijski ogled za razširjanje šole v trirazrednico; SKLEP: Prizida se med počitnicami k stari kuhinji in jedilni shrambi toliko zidu, da zadostuje za novi razred.), kakor v letih pred uvedbo devetletke. Prostorsko stisko so reševali na različne načine, največ s popoldanskim poukom. Država oz. Ministrstvo za šolstvo in šport je šolam in s tem občinam z uvedbo devetletke naložilo tudi odpravo popoldanskega pouka.

Na Krki sta bili »v igri« dve rešitvi, kam dati učence, ki bi sicer imeli pouk popoldne. Ena od možnosti je bila, da bi uporabljali učilnico v farovžu, druga pa, da bi v učilnico preuredili podstrešni prostor v Družbenem centru. Pri obeh možnostih je imela takratna ravnateljica Marinka Piškur kar nekaj pomislov. Težave bi bile s sanitarijami, z ogrevanjem, organizacijo prehrane, največjo škodo pa bi učencem naredili z osamo pred vrstniki. Tako so se učenci 4. razreda v

šolskem letu 2003/2004 v dogovoru s starši vozili k pouku na matično šolo. V naslednjih letih smo imeli spet le po tri oddelke od 1. do 5. razreda in vsi so bili lahko spet v krški šoli. Na ta način smo rešili popoldanski pouk, prostorske stiske pa nikakor ne. Če bi imeli na voljo vsaj še en majhen prostor, bi ga s pridom uporabljali pri reševanju organizacije pouka v zgoraj omenjenih kombiniranih oddelkih. Vzgojiteljica bi lahko odpeljala prvošolce iz matične učilnice in tam sproščeno dosegala cilje ob raznih didaktičnih igrah, tako pa so se morali stisniti v kot in biti skoraj tiho, da je pouk v istem prostoru lahko potekal tudi z drugimi učenci. No, vedno ni bilo tako, včasih so bili pa prvošolci »glavni« in so se stisnili v kot drugošolci ali tretješolci.

Pa pozneje, v 4. in 5. razredu, ko začnejo z angleščino! Pouk je občasno s številčno majhnim razredom potekal kar na hodniku (15 m²). Število ur angleščine se namreč v 4. in 5. razredu ne prekriva; v 4. razredu sta dve uri, v 5. razredu so tri ure. Da bi pa v istem prostoru istočasno ena učiteljica učila angleško, druga pa slovensko, tega si pa res ne predstavljam. Sta pa bili dve učiteljici hkrati v razredu pri urah slovenščine in matematike, ko je potekala fleksibilna diferenciacija. Devetletka je namreč uzakonila tudi različne oblike diferenciacije. Pred uvedbo devetletke se je o diferenciaciji veliko govorilo, izvedba pa je bila prepuščena iznajdljivosti posameznega učitelja.

Šolsko leto 2009/2010; 200-let stara šola na Krki je res majhna – za pouk in dejavnosti smo izkoristili prav vsak kotiček; iz šolskega arhiva.

V devetletki se v 4. in 5. razredu izvaja diferenciacija kot nivojski pouk pri največ treh predmetih (slovenščina, matematika, angleščina) na treh ravneh zahtevnosti, in sicer do $\frac{1}{4}$ ur posameznega predmeta. Sliši se učeno, v praksi pa je to videti tako: starši se skupaj z učencem in ob usmeritvah učiteljev odločijo, v katero raven se bo posamezni učenec vključil, pri pouku ena učiteljica združi učence iz prve in druge ravni zahtevnosti (v teh dveh nivojih je skupaj, do vključno 16 otrok; Pravilnik o normativih in standardih v OŠ) in se z njimi umakne v eno polovico učilnice ter z njimi utrjuje temeljno snov, druga učiteljica pa z učenci tretje ravni snov nadgradi z dodatnimi vsebinami ali težjimi nalogami v drugi polovici učilnice.

Mislim, da ne smem mimo športne vzgoje. Sodobni pouk športne vzgoje zahteva uporabo veliko športnih pripomočkov in aktivnost vseh učencev. V lepem vremenu to na PŠ Krka gre z učiteljevo iznajdljivostjo in dobro voljo večine učencev. Težko pa je usmeritvam sodobne športne pedagogike slediti v slabem vremenu! Notranji prostori so premajhni. Problem smo ves čas reševali s sprotnim prilagajanjem izvedbe učnih vsebin. Kadar je bilo slabo vreme in smo morali

imeti pouk športne vzgoje v učilnicah, smo izvajali tiste vsebine, ki so bile vsaj za silo izvedljive (prevali, ples, vaje na nizki gredi, sedeča odbojka ...), a aktivnost vseh učencev preko vse šolske ure je vedno ostala nedorečena.

Z uvedbo devetletne šole smo se srečali še z eno veliko novostjo, to je z zunanjim preverjanjem znanja ob koncu vsakega od treh vzgojno-izobraževalnih obdobj: ob koncu prvega (iz slovenščine in matematike) in drugega prostovoljno, ob koncu tretjega obvezno. To preverjanje, ki je enotno za vso Slovenijo, naj bi zagotavljalo, da so otroci v vsej državi deležni enotnega izobraževanja. V šolskem letu 2005/2006 je bilo zunanje preverjanje ob koncu prvega vzgojno-izobraževalnega obdobja ukinjeno. Tako naša podružnica zunanjega preverjanja ni izpeljala niti enkrat.

Čas teče vedno le naprej in obetajo se nam nove spremembe v učnih načrtih. Učenci in učitelji so pripravljeni na nove izzive, vsi pa si obetamo, da bo marsikaj v sodobnih prostorih nove podružnične šole na Krki lažje izvedljivo.

*Lidija Zajc,
učiteljica na PŠ Krka (1995–2009)*

ŠTEVILO UČENCEV NA PŠ KRKA OD UVEDBE DEVETLETKE								
šolsko leto	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11
število učencev	40	38	39	51	45	45	47	55

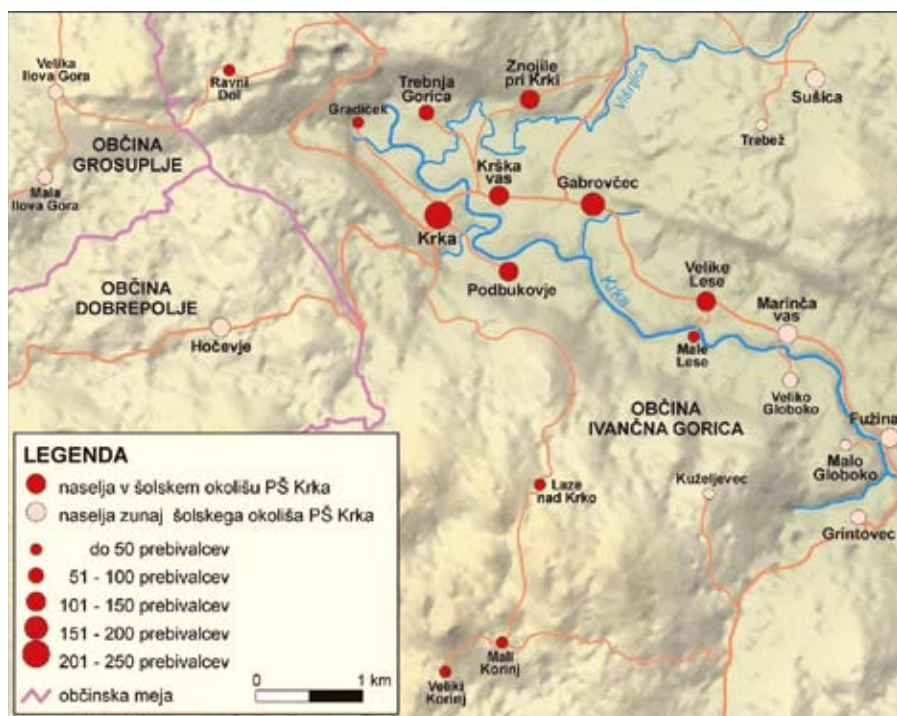
*Mojca Hrvatin,
učiteljica geografije na OŠ Stična*

Geografska lega naselij v šolskem okolišu Podružnične šole Krka

Območje Podružnične šole Krka obsega svet v povirju reke Krke in vključuje naselja: Gabrovčec, Gradiček, Krka, Krška vas, Laze nad Krko, Male Lese, Mali Korinj, Podbukovje, Ravni Dol, Trebnja Gorica, Velike Lese, Veliki Korinj in Znojile pri Krki, ki so v nadaljevanju podrobneje predstavljena.

GABROVČEC je razložena vas z gručastim jedrom na nadmorski višini 275 m na vzhodnem robu razširjene doline zgornje Krke.

Južni del vasi se imenuje Mali Gabrovčec, ob Krki pa je novejša naselja počitniških hišic Virje. Vzhodno od vasi v manjši zatrepni dolini Travniki izvirata Gabrovški studenec in v več kraških izviri Matizelov studenec. Po približno 1 km toka po mokrotni dolini se pri Virju izliva v Krko. Leta 2009 je Turistično društvo Krka z evropskimi sredstvi obnovilo Gabrovški studenec. Nad Travnikom je pretežno smrekov gozd Hribe, pod njim Gabrovške in Zadnje njive. Ob cesti blizu vasi so našli rimske grobove. Majerjevo posestvo v kraju s svojim imenom spominja na obstoj nekdanje pristave graščakov s Krke.

Območje šolskega okoliša Podružnične šole Krka (kartografija Mojca Hrvatin).

Pogled na vasi v bližini Podružnične šole Krka (foto Aljaž Hrvatin).

Uravnan svet v povirju Krke pri Gradičku (foto Aljaž Hrvatin).

Središče šolskega okoliša podružnične šole je v naselju Krka (foto Aljaž Hrvatin).

Reka Krka je v preteklosti gnala mline in žage (foto Aljaž Hrvatin).

GRADIČEK je vasica v zatrepu doline Krke med njenima glavnima kraškima izviroma Pod jamo in Poltarico. Nastala je pod strmim Gazdnikom na nadmorski višini 280 m. Potok Poltarica se po kratkem površinskem toku izliva v Krko. Nad izvirom Pod jamo je okrog 200 m dolga Krška jama, kjer so našli ostanke predmetov iz mlajše kamene dobe. Vanjo so se okoličani zatekali v času turških vpadov. V izvire Krke podzemno priteka voda z Grosupeljske kotline in Radenskega polja. Za vhodom v Krško jamo je enotna dvorana, ki se zaključuje s sifonskim jezerom. Nad izvirom Poltarice je nedavno odkrita in bogato zasigana jama Poltarica. Z bogastvom endemnih vrst glist, polžev, človeške ribice in netopirjev spadata obe jami med pomembne objekte geomorfološke podzemelske, hidrološke in zoološke naravne dediščine. Vas je dobila ime po gradu Krki ali Vrhkrki, ki je stal na Gazdniku in je bil opuščen že pred Valvasorjevim časom. Na ravnici ob Krki so obdelovalna zemljišča, na severozahodu pa gozdnati Pungrt, kjer je večja kraška vrtača.

KRKA je gručasto, iz treh delov sestavljeno naselje, kjer se dolina reke Krke razširi v majhno kotlinico. Vas na nadmorski višini 287 m obsega tri zaselke: Gmajno ob mostu čez Krko, Videm v osrednjem delu vasi ter Mali Videm ob cesti proti Dobrepolju. Severno od naselja je sotočje potoka Višnjice z reko Krko, kjer so niže ležeči travniki občasno poplavljeni. Krka je staro središče, ki se omenja že v 12. stoletju. Na jugu se dviga Kamni vrh (662 m), na zahodu pa Gradišče (600 m). V vznožju Šiškega hriba (463 m) se od ceste Krka – Hočevje odcepi prek Luč

cesta proti Grosuplju, više v zaselku Mali Videm pa se cesta oddeli proti Korinju.

KRŠKA VAS je razpotegnjena gručasta vas na nadmorski višini 280 m, ki je nastala na nekoliko vzpetem svetu med levim bregom Krke in Višnjico. Na drugi strani ceste proti Muljavi je na nekoliko višjem svetu zaselek Žvajdrga, ki se je zaradi novogradenj precej razširil. Nekaj njiv je na zahodni strani, ob Višnjici so travniki, pglavitne njivske površine Šice in Graci pa na vzhodni strani proti glavni cesti.

Razložena vas **LAZE NAD KRKO** leži na krčevini sredi gozdov v severnem delu Korinjske planote pod Bavlkom (695 m) in Kamnim vrhom (650 m) na jugu ter nizkim Šiškim vrhom (520 m) na severu. Naselje na nadmorski višini 540 m je dostopno po dokaj strmi poti, ki pelje s Krke proti Malemu Korinju.

MALE LESE je vas na desnem bregu Krke na nadmorski višini 260 m, ki jo sestavlja zaselka Grič in Zaloka. Nastala sta na okoli 600 m širokem kraškem ravniku ob Leški hosti. Največ hiš je ob mostu čez Krko, ki vodi v Velike Lese. Na jugu se vzpenjata Šiški vrh (520 m) in Goli vrh (483 m). Ob Krki je več izvirov. V gozdu nad vasjo je jama Savinka.

MALI KORINJ je 597 m visoko ležeča gručasta vas na gozdnati kraški Korinjski planoti ob vznožju razglednega Ciganovega vrha (731 m), ki ga domačini imenujejo tudi Korinjski hrib in na katerem so ostanki rimske utrdbe. Na severozahodu se dviga Bavljek

Pogled z Malega Korinja prek Suhe krajine na Kočevski rog (foto Aljaž Hrvatin).

Trebnja Gorica leži na terasi nad sotočjem Krke in Višnjice (foto Aljaž Hrvatin).

(695 m) z zaselkom Nograški na južnem pobočju. Na severu je nižji gozdnati hrib Zalake (660 m). Naselje je z doline Krke dostopno po dveh poteh: ena vodi s Fužine prek Raven, druga pa s Krke prek Laz. Pod Dularjevim hribom (584 m) na vzhodu je 101 m dolga in 90 m globoka kraška jama Zijavka ali Vodena jama, ki spada med geomorfološko podzemeljsko dediščino. Severno od Malega Korinja je v manjši kotanji skupina kraških izvirov, ki so naravno ohranjeni.

PODBUKOVJE je gručasta vas na desnem bregu Krke pod Šiškim vrhom (520 m) na nadmorski višini 279 m. Na zahodu je zaselek Brinje, pod njim pa izvir potočka Lipovka, ki se po kratkem toku izliva v Krko. V zaledju izvirov Lipovke in Podbukovškega studenca je okoli 20 m globoka vrtača Mačja dolina, v kateri so ostanki starega kamnitega zidu in poti, ki nakazujeta, da so jo v preteklosti obdelovali. Pri vasi so našli predmete iz predrimske in rimske dobe.

RAVNI DOL je na gozdnati zakraseli planoti ležeča vasica na nadmorski višini 475 m, nad katero se vzpenja Gradišče (606 m). Vzhodno od nje sta nad izvirom Krke globoki udornici Velika in Mala Prestrana, ki nakazujeta podzemeljski tok reke. Koliševki Velika in Mala Prestrana sta globoki 85 m, večja ima premer 150x100 m, manjša pa 120x80 m. Predstavljata lokalno vegetacijsko mrazišče z javoro-jesenovim gozdom ter združbo črnega gabra in vlagoljubnih javorovih vrst. Vas je dostopna po poti, ki se odcepi od ceste Krka – Grosuplje. Z vasi vodi cesta na zahod do Ilove Gore. Po ljud-

ski razlagi izhaja ime vasi od Ranega dola, ker sonce prej vzhaja na bližnji Ilovi Gori, ki je na zahodni strani Gradišča.

TREBNJA GORICA je dvovrstna obcestna vas na 285 m visoko ležeči terasi pod strmimi Stenami med izvirom Krke in Višnjico, nad katero se vzpenja gozdnata Ragljevka (474 m). Pod vasjo na Trebanjskem polju so njive in travniki, v podaljšku terase proti Znojilam pa njive Klanšče. V bližini vasi se v Krko steka potoček Lušček.

VELIKE LESE so gručasta vas na levem bregu Krke na nadmorski višini 262 m, večinoma južno od ceste, ki pelje z Muljave proti Zagradcu. Severno od vasi so na zakraselih terasah njive in travniki, na nekoliko višjem svetu pa zaselek Na gradišču. Čez Krko je most, po katerem je speljana cesta v Male Lese. vzdolž ceste so Dolenjske in Gorenjske njive, ob Krki pa njive v Brezju.

VELIKI KORINJ je 601 m visoko ležeče naselje na ozki terasi ob južnem vznožju Čigantovega vrha (731 m) oziroma Korinjskega hriba. Na zahodu je Megljanov hrib (657 m). V bližini je podzemna kapniška Žgajnarjeva jama. Sredi smrekovega gozda ob vznožju Debelelega hriba je na krčevini 3 km zahodno od jedra vasi opuščen zaselek Javhe. Okoli 100 m pod vasjo so njive Velenice, Padujce in Prijamelce. V okolici so odkrili predzgodovinsko gradišče, predmete iz bronaste dobe in rimski napisni kamen. Na hribu so še vidne razvaline gradišča, pod njim pa so razvaline stare cerkve.

Veliki Korinj je najbolj oddaljen kraj v šolskem okolišu (foto Aljaž Hrvatin).

V okolici Znojil so skrbno obdelane kmetijske površine (foto Aljaž Hrvatin).

ZNOJILE PRI KRKI so gručasta vas na jugovzhodnem vznožju gozdnote vzpetine Ragljevke (474 m) na nadmorski višini 300 m. Na jugu vijuga potok Višnjica, ki dobiva v močnem deževju ob vznožju tega hriba močan kraški izvir. Voda občasno prestopi

bregove in poplavi najnižje ležeče travnike. Njive v okolici so večinoma terasirane, ob Višnjici pa so travniki Loke. V vasi so odkopali ostanke iz keltske in rimske dobe.

Mojca Hrvatin, učiteljica geografije na OŠ Stična

Ostanki preteklosti na Ciganovem vrhu nad Korinjsko planoto (foto Aljaž Hrvatin).

ZA PRIPRTIMI VRATI

Iz Zapisnika enorazredne ljudske šole na Kerki/Obergurk, leto 1873

Šolo je obiskovalo 23 učenk/učencev iz Podbukovja, z Vidma, Muljave, iz Znojil, Mevc, Gradička, z Oslice, iz Sušice, Trebnje Gorice, Krške vasi, iz Laz in Gradca.

Ocene so pridobili iz npravnosti, slovenskega jezika, številjenja, pisanja, oblikoslovja

in risanja. Pri slovenskem jeziku so ocenjevali: branje, slovnico, pravopisje, spisje.

V zapisniku je tudi rubrika o zamujenih šolskih »poldni«.

Zanimive so učiteljeve opombe: pri nekaterih učencih in učenkah je označeno, da obiskujejo nedeljsko šolo; učenec Jože Strah iz Podbukovja je služil v Dečji vasi, Urša Zajc iz Trebnje Gorice pa je služila v Kriški vasi

Ime učenca	Vzgojnost	Slovenski jezik				Nemški jezik				Številjenje	Priloge	Naravoslovje	Zemljepisje in zgodovina	Pisaje	Oblikoslovje in risanje	Petje	Telesna vadba	Zdrava roča dela	Število zamujenih šolskih poldni		Opomba
		Branje	Slovnica	Pravopisje	Spisje	Branje	Slovnica	Pravopisje	Spisje										opre-	opre-	
1.		d d d d								a a a a d a									3 1		
2.		d d a a								a a a d d a									5 12		
3.		d d a a								a a a a d a									3 34		
4.		d a a a								a a a a d a											
5.		a d d d								a a a a d d									2 1		
6.		d d a a								a a a a d d									5 5		
7.		d a d d								a a a a d d									3 -		
8.		d a d d								a a a d d d											
9.		a a a a								a a a d d a									3 35		
10.		d d d d								d d d d d d									2 9		
11.		d d d d								d d d d d d									3 38		
12.		- - - -								- - - d d d											
13.		d d a a								a a a a a a									1 5		
14.		d d a a								d d a a a a									5 2		
15.		d d a a								d a a a a a									1 10		
16.		d a a a								d a a a d d											
17.		d d d d								a a a a d d									1 -		

Iz Zapisnika enorazredne ljudske šole na Krki, 1873; zbrani podatki navajajo učni uspeh pri posameznih predmetih; iz Zgodovinskega arhiva Ljubljana.

Drugi razdelek v istem Zapisniku navaja, da je v istem letu šolo na Krki obiskovalo še 23 učenk/učencev. Poleg nravnosti, slovenskega jezika je ocenjeno še številjenje, prirodopis, naravoznanstvo, zemljepis in zgodovina, pisanje, oblikoslovje in risanje.

Ocenjevalna lestvica:

Nravnost: popolnoma lepa, lepa, manj lepa.

Napredek: prav dobro, dobro, srednje, nezadostno

*Zbrali in zapisali Zlata Kastelic
in Marjeta Logar.*

Šte- vilka	Ime in priimek učencev	Kraj, dan, mesec in leto rojstva	Stanovanje, hisl. štev.	Ime in stan staršev	Dan, mesec in leto šolskega vstopa
10	Bregar Kora	28/3 1865	Gradi. čik 7	franc matnar	2/4 1872
11	Godec Kora	20/5 1865	Oslica 5	Jože proest.	1872
12	Hocivar Ana	18/2 1866	Hrastovca 3	franc	2/4 1870
13	Hribar Marija	4/1 1866	Podkubce je 15	Jože proest.	2/4 1870
14	Kuman Marija	7/6 1866	15	Jože proest.	2/4 1870
15	Kožar Marija	24/1 1866 1865	Videm 7	Marija proest.	2/4 1872
16	Meglič Marija	18/12 1864	Lučica 4	franc proest.	1872
17	Špindil	4/12	Oslica	franc	4/12

Iz Zapisnika enorazredne ljudske šole na Krki, 1873; iz Zgodovinskega arhiva Ljubljana.

Iz Šolskega zapisnika enorazredne ljudske šole na Krki/Obergurk/ od šolskega leta 1876 do 1877

V tem Šolskem zapisniku smo si ogledali še »stan« staršev oz. očeta. Označba je le pri nekaterih učenkah in učencih: posestnik, učitelj (Janez Pregelj), rednik, čevljar, je-rob, kajžar.

Tudi iz tega zapisnika je razvidno, kje otroci služijo, če je kdo izstopil iz šole, ali je umrl ali celo obiskuje mestno šolo v Rudolfovem (v Novem mestu).

Na posameznih listih pa smo našli pohvale. V šolskem letu 1879/1880 je učitelj J. Lobe zapisal tako: »Zaradi pridnega šolskega obiskovanja, lepega vedenja in skrbnega učenja bi pohvaleni, morebiti celo obda-rovani zaslužili bili: IV. odd: Tomažin Janez iz Gradička, Poljanec Janez iz Gabrovščice, Trunkelj Ignacij iz Krške vasi, Slana Marija iz Videma, Podržaj Frančiška iz Gradička.«

Skupni pregled
na leto upadnih in izstopnih otrok
v šolski leti 1879/80

Vse	Število na leto upadnih			Število izstopnih			Opaz
	dečki	deklice	vse	dečki	deklice	vse	
Vedem	10	4	14	11	4	15	
Imenovan	7	2	9	7	2	9	
Čevljar	3	2	5	3	2	5	
Steklenar	2	6	8	2	6	8	
Knjiga	5	5	10	5	4	9	
Knjigarnik	7	4	11	6	4	10	
Gabrovščica	5	1	6	5	1	6	
Trunkelj	11	16	27	10	12	22	
Slana - Lobe	3	5	8	3	4	7	
Slana - Lobe	4	4	8	1	2	3	
Lobe	3	4	7	—	—	—	
Knjigarnik	2	2	4	2	2	4	
Vilko - Vilko	2	2	4	—	—	—	
Vilko - Vilko	5	1	6	2	1	3	
Knjigarnik	1	2	3	1	2	3	
Vilko	—	2	2	—	1	1	
Vilko	1	3	4	1	2	3	
Vilko	—	2	2	—	2	2	
Slana	7	10	17	6	7	13	
Slana	2	1	3	2	—	2	
Knjigarnik	7	2	9	5	1	6	
Vilko	9	4	13	2	1	3	
Vilko - Vilko	9	7	16	2	2	4	
Vilko - Vilko	4	1	5	1	4	5	
Slana	1	2	3	1	2	3	

Iz Šolskega zapisnika enorazredne ljudske šole na Krki/Obergurk, šolsko leto 1876/77; zbrani podatki govorijo o 19 deklicah in 107 dečkih, ki so »ugodni« za šolo; število šolskih otrok pa je naslednje: 84 deklic, 78 dečkov, skupaj 162 učenek in učencev; iz Zgodovinskega arhiva Ljubljana.

Zaradi pridnega in skrbnega obiskovanja, lepega vedenja in skrbnega učenja bi pohvaleni, morebiti celo obdarovani zaslužili bili:

IV. Odd. Tomažin Janez iz Gradička
Poljanec Janez iz Gabrovščice
Trunkelj Ignacij iz Krške vasi
Slana Marija iz Videma
Podržaj Frančiška iz Gradička

Del seznama učenek in učencev, ki ga je spisal učitelj J. Lobe 14. julija 1880, Ljudska šola na Krki: imenoval je tiste, ki bi morali biti pohvaljeni ali celo nagrajeni za svoje vestno delo, lepo vedenje in redno obiskovanje pouka; iz Zgodovinskega arhiva Ljubljana.

Kronika nove šole, 1953, na Krki

Kako so potekale priprave na novo šolo leta 1953?

Menjalne pogodbe

Trije dokumenti iz leta 1953, natančneje, **16. januarja 1953**, govorijo o zamenjavi zemljišč. Jože Pajk, Stane Kalar, Marija Vidmar so zamenjali svojo zemljo zaradi graditve nove šole. Menjalne pogodbe so bile sklenjene z občinskim odborom Krka, ki mu je predsedoval Ignac Sadar, priče podpisom menjalnih pogodb pa so bili Stanko Koščak, Lovro Bregar, Ciril Jurčič.

Poglejmo še vsako pogodbo posebej:

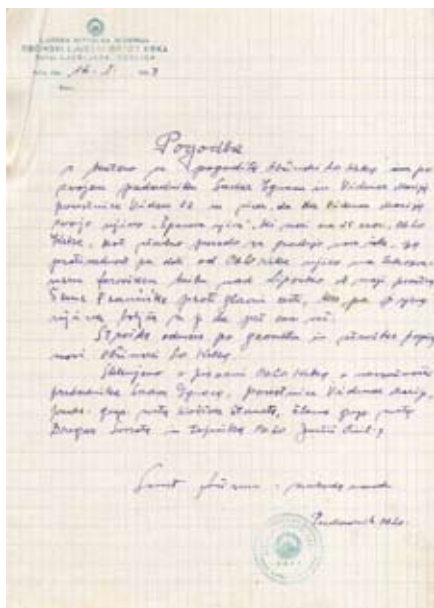
Jože Pajk, posestnik na Vidmu, št. 18, je dal Občinskemu ljudskemu odboru kot stavbno parcelo za gradnjo nove šole svojo njivo »Na stajah« v izmeri cca. 40 arov.

V zameno je dobil njivo, last »občeljudskega« premoženja - natančneje »na podlagi agrarne reforme pridobljenega zemljišča župne nadarbine Krka, tako zvanem Farovškem hribu nad Lipovko ob meji posestnice Šeme Frančiške proti glavni cesti.«

Pajkova njiva je bila boljša, zato se mu je dodelilo 5 arov več površine.

Marija Vidmar, posestnica, Videm 22, je zamenjala svojo parcelo »Španova njiva« v katastrski občini Krka z zemljiščem na »Farovškem hribu« v korist gradnje nove šole. Tudi njej so dodali 5 arov površine.

Zamenjava zaradi graditve nove šole se je izvršila tudi na zemljišču Staneta Kalarja, Krška vas 10. Občina Krka je posestniku v zamenjavo izročila zemljišče »od svojega, na podlagi agrarne reforme pridobljenega zemljišča.«

Menjalna pogodba parcele med Marijo Vidmar, Videm 22, in LO Krka, 16. 1. 1952; iz Zgodovinskega arhiva Ljubljana.

Odločba

17. januarja 1953 je Okrajni ljudski odbor, Ljubljana okolica, Tajništvo za gospodarstvo, Upravno pravni sektor Občinskemu ljudskemu odboru izdal odločbo o lokaciji za novo šolsko poslopje na Krki.

V obrazložitvi odločbe je zapisano, da namerava OLO Krka postaviti 8-razrednico oz. nižjo gimnazijo, ker »sedanji prostori za učence iz krajev Kočevje, Vrhe, Randol, Gradiček, Trebnja Gorica, Znojile, Krška vas, Gabrovčec, Male in Velike Lese, Podbukovje, Laze, Videm in Gmajna niso primerni.«

»Zaenkrat posečajo šolo v Krki tudi iz Muļjave in Zagradca, čeprav to ni šolski okoliš občine. Letos poseča osnovno šolo 104 učenci, gimnazijo pa 88 učencev. Povprečna kapaciteta znaša 250 učencev.«

»Glede določitve lokacije sta bili predloženi dve varianti. Po prvi varianti naj bi šolsko poslopje stalo na zemljišču, ki je last splo-

šnega ljudskega premoženja, leži pa v neposredni bližini cerkve in župnišča.

Po drugi varianti naj bi poslopje stalo na zemljišču, katerega lastniki so Pajk Jože, Vidmar Marija, Kalar Stanislav.«

Odločili so se za drugo možnost, saj »bo šola stala v središču naselja in šolskega bazena, šola bo dostopnejša in učilnice bodo obrnjene proti jugu. Po prvi varianti bi šola stala na vzpetini, zaradi česar bi bila gradbena dela tehnično otežkočena.«

Seveda so v obrazložitvi navedli tudi smer-nice glede lastništva parcel. Piše:

»S pravilnim posegom je lastništvo zemljišč mogoče urediti, saj ima OLO v upravi druga zemljišča, ki so v bližini in ki so po kulturi enaka.«

Sestanek gradbenega odbora

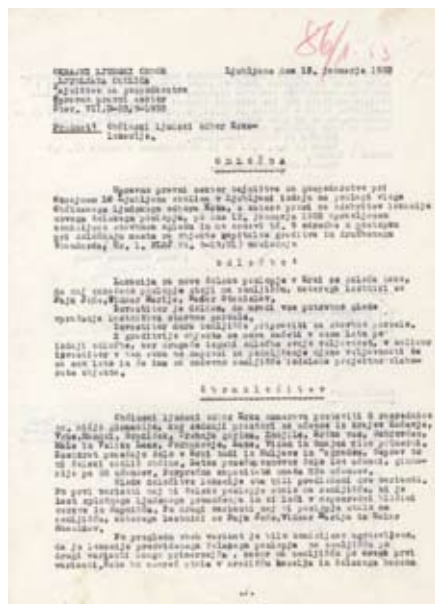
Prvega februarja 1953 se je sestal gradbeni odbor za gradnjo nove šole na Krki.

Jože Zupančič je predlagal, da se »najprej izkoplje jamo, v širini meter krat meter in pol zaradi pregleda strukture v zemlji, nar kar pride komisija, ki pregleda teren zaradi temeljev.«

Izvoljen je bil tudi ožji gradbeni odbor:

Lovro Bregar – predsednik

Lojze Zupančič, Jože Zupančič, Stane Koščak, Jože Mestnik – člani odbora.

Odločba o gradnji šole na Krki, 17. januar 1953; iz Zgodovinskega arhiva Ljubljana.

Po zapisniku smo ugotovili, da sta bila za izkop jame zadolžena Zaviršek in Magovac.

Pesek so začeli voziti takoj – z lastniki peskokopov sta se pogovorila Bregar in Mestnik.

Dogovorili so se tudi o sečnji potrebnega lesa; zadolženi so bili člani gradbenega odbora.

Drugo sejo gradbenega odbora so določili za 1. februar 1953 ob 7. 30.

Zanimivosti ...

»En dan je delalo v peskokopu 5 delavcev, da bi odkrili zemljo s peskokopov. Poroča pa se, da so slabo delali. Zaradi tega se sklene, da gre pri nadaljnjem delu zraven vedno en član gradbenega odbora.«

»Do 18. 2. 1953 naj bo les posekan in speljan na žago ali gradbišče.«

Mestnik Jože je v imenu Znojil napovedal tekmovanje vsem vasem: katera vas bo glede na število posestnikov največ naredila za šolo.

»Knjigovodstvo bo vodila tov. Šolmajer Marija; delala bo v prostorih OLO Krka, za gradbeni odbor bosta podpisovala Bregar Lovro in Poljanc Anton.«

Zapisnik komisije

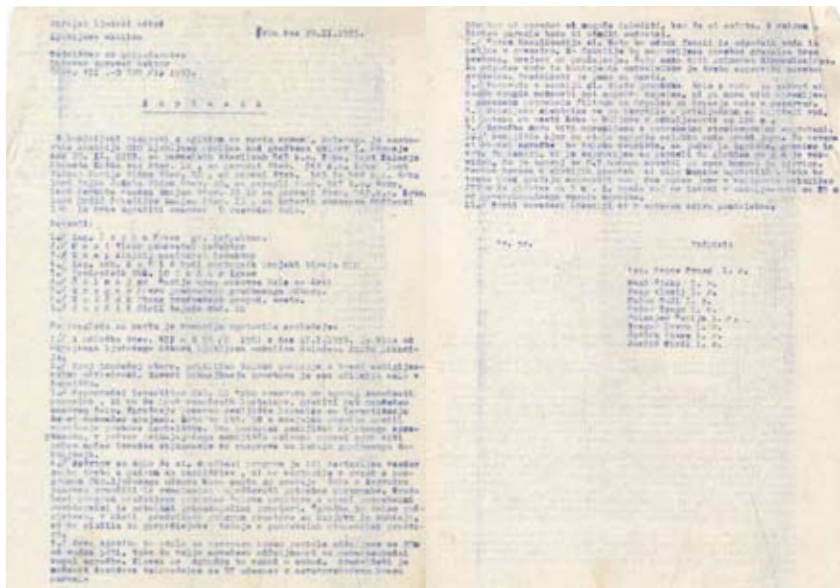
28. 2. 1953 je prišla iz Ljubljane komisija, ki si je ogledala stvari na mestu samem.

Ogledali so si parcele Staneta Kalarja, Marije Vidmar, Jožeta Pajka, Janeza Perka, Frančiške Uršič.

V komisiji so bili navzoči: »gradbeni inšpektor Franc Čepon, ing; prosvetni inšpektor Vinko Mazi; sanitarni inšpektor Alojzij Knep; zastopnik projekt biroja OLO Rudi Mačič, ing. arh.; Ignac Sadar, predsednik OLO; Marija Šolmajer, upraviteljica osnovne šole na Krki; Lovro Bregar, predsednik gradbenega odbora; Stane Koščak, predsednik gospodarskega sveta; Ciril Jurčič, tajnik OLO.«

Iz zapisnika je razvidno:

- »določili so širšo lokacijo;
- ugotovili stanje stare šole: tri nehygien-ske učilnice z dodatno učilnico v župnišću;
- gradili bodo 5-razredno osnovno šolo;
- do razprave za izdajo gradbenega dovoljenja morajo biti urejeni prenosni zemljiške lastnine;
- načrtov za šolo še ni;
- zgradba bo delno podkletena s prostori za kurjavo in kuhinjo, ki bo služila za gospodinske tečaje s potrebnimi stranskimi prostori;
- gradbeni program predvideva potrebne šolske prostore z vsemi potrebnimi sanitarnimi in ostalimi pripadajočimi prostori;
- nova zgradba bo stala na severnem koncu parcele, oddaljene 20 m od vake poti;
- glavna os zgradbe bo vzhod-zahod;
- predvideti je možnost dozidave telova-

Zapisnik o nameri gradnje šole na Krki, 28. 2. 1958; iz Zgodovinskega arhiva Ljubljana.

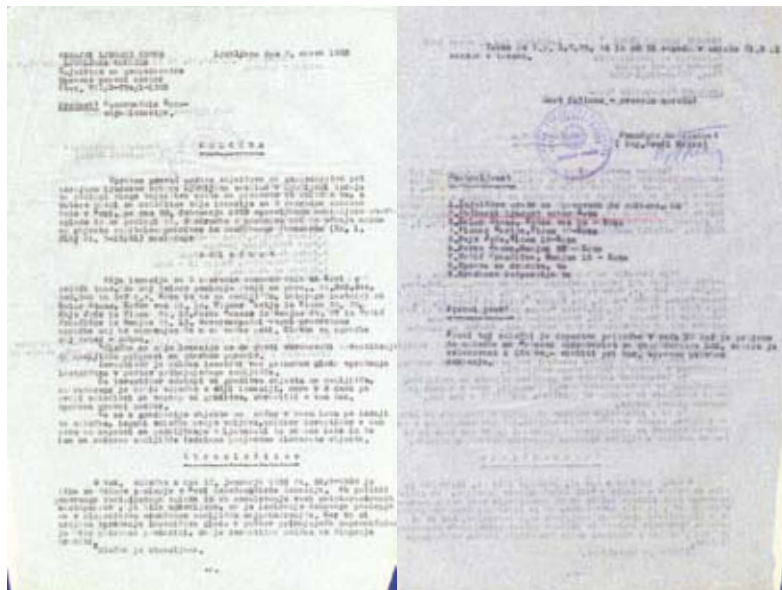
dnice za 50 učencev v severovzhodnem koncu parcele;

- odvod fekalij in odpadnih voda bo speljan v greznico;
- posebna greznica se izgradi za odpadne vode iz kuhinje in umivalnikov;
- predvidena je jama za smeti;
- vodovoda v vasi ni – izgradi se kapnica, opremljena s filtrom in črpalko za črpanje vode v rezervoar;
- napeljava elektrike – priključek na vod ob cesti Krka - Muljava v
- oddaljenosti 120 m;
- potrebna je strel vodna naprava;
- na severni strani zgradbe bo šolsko dvorišče, na južni igrišče, gredice in vrt;
- potrebno je izvesti še sondiranje terena;
- proti navedeni lokaciji ni pripomb.«

Določitev lokacije

In kaj beremo v odločbi Okrajnega ljudskega odbora, Ljubljana okolica, Tajništvo za gospodarstvo, ki je bila podana **2. marca 1953.** leta.

»Ožja lokacija za 5-razredno osnovno šolo na Krki se določa tako, da naj šolsko poslopje stoji na parceli št. 543, 544, 545, 546 in 547 k.o. Krka in to na zemljišču, katerega lastniki so Kalar Stane, Krška vas št. 10, Vidmar Marija, Videm št. 22, Pajk Jože, Videm 18, Perko Janez, Gmajna 27, Uršič Franciška, Gmajna 13. Severozapadni vogal predvidene zgradbe naj bo odmaknjen 20 m od vaše poti. Glavna os zgradbe naj bo vzhod-zahod.

Odlomba o določitvi lokacije za gradnjo nove šole na Krki, 2. 3. 1953; iz Zgodovinskega arhiva, Ljubljana

Odlomba za ožjo lokacijo se da proti obveznosti investitorja, da zemljišče pripravi za stavbno parcelo.

Investitor je dolžan izvršiti vse potrebno glede vprašanja lastništva v postev prihaja-jočega zemljišča.«

V istem dokumentu beremo tudi, da mora investitor v primeru odstopa od gradnje v roku osmih dni obvestiti odgovorni pravni sektor. Prav tako mora investitor začeti z deli v roku enega leta, urejene mora imeti tudi projektne elaborate objekta.

Kronika nove šole na Krki, 1953:
- izbrala, uredila in zapisala Zlata Kastelic;
- arhivsko gradivo iz Zgodovinskega arhiva Ljubljana pridobila in zbrala Mateja Jere Grmek.

Prostovoljno delo

23. julija 1953 so se ob 13. uri popoldne gradnje nove šole udeležili Anton Gliha, Ivan in Marija Godec iz Trebnje Gorice, Damjan Markovič in Stanko Purkart iz Krške vasi, Ivan Godec, Damjan Nose, Ludvik Slana iz Velikih Les, Anton Zabukovec iz Vidma.

»Prinesite s seboj lopate in motiko, kdor se bo odzval temu delu, bo imel pri zidavi šole prednost za delo,« beremo na vabilu in hkrati na seznamu možnih udeležencev delovne akcije, ki ga je objavil občinski ljudski odbor Krka ob začetku gradnje nove šole na Krki.

Iz Zgodovinskega arhiva Ljubljana (povzela Zlata Kastelic).

Nove šole niso delali samo odrasli, ampak tudi otroci in mladinci. Na PŠ Krka so povabili štiri nekdanje »udarnike«, ki so z veseljem obujali spomine na prostovoljno delo pri izgradnji šole. Intervjuje z Jernejem Piškurjem, Jožetom Gačnikom, Ivanko Hočevnar in s Štefanom Mestnikom so tudi zapisali.

Najljubše opravilo – šolska malica

- *G. Piškur in g. Gačnik, koliko sta bila stara, ko se je gradila stavba nove šole na Krki?*
12 let in 15 let.
- *Koliko dni, ur so ali ste delali na teden, na dan? So delali tudi otroci ali le odrasli?*
Različno, odvisno od staršev, tudi v času pouka. 3. razred je delal bolj simbolično. Pomagali smo nalagati zemljo z lopato, bilo je že bolj proti koncu izkopa jame za stavbo.
- *Ali sta kot otroka rada pomagala pri gradnji nove šole?*
Bilo je prostovoljno delo. Da, otroci smo opravljali lažja dela.
Dajali smo apno v jamo, ga gasili z vodo, bila je huda vročina; tako se kuha apno in se spremeni v gašeno apno za nadaljnjo obdelavo.
- *Ali je bil takrat zgrajen sosednji današnji gasilski dom ali je obratoval še stari?*
Ne, ni bil še zgrajen.

- *Pri katerih delih sta pomagala?*
Pomagali smo nalagati zemljo z lopato, sodelovala sva pri lažjih delih.
- *Katero delo je bilo najtežje za vas kot otroka?*
Pretežkih del nisva opravljala, samokolnic nisva vozila ali razbijala kamenja.
Naprej, po izkopu jame, je stavbo zidalo gradbeno podjetje.
- *S katerim orodjem so delali?*
Z lopato, s krampom, z motiko.
- *Katero opravilo sta najraje opravljala?*
Malicala – šolsko malico. V šoli smo morali zjutraj pojesti žlico ribjega olja, pa malo sladkorja, zaradi vitaminov in slabe prehrane. Hrana, ki smo jo sicer jedli, je bila dvakrat na dan enaka: zelje, mleko in žganci.
Za malico v šoli pa smo imeli kakav, kruh in rdeč sir iz paketov ameriške pomoči.
- *Ali so bile pri gradnji šole kakšne poškodbe?*
Se ne spomniva. Večjih poškodb ni bilo. Bile pa so ožuljene roke.
- *Ali ste dobili kakšno plačilo za delo?*
Ne, delo je bilo udarniško.
- *Ali sta se za pomoč odločila sama?*
Pod vplivom staršev so pomagali tudi otroci. V okviru šole v času pouka pa je bila pomoč masovna.
- *Ali je bilo vreme lepo, v katerem letnem času so začeli graditi?*
Poleti, to so bili lepi časi, ker smo živeli v pričakovanju nove šole.

- Ali so pomagala tudi dekleta?
Da, kdor je bil vključen v mladinsko organizacijo, je pomagal, tudi dekleta.
- Ali so bila takšna okna že od začetka gradnje na stavbi?
Da, arhitekt jih je tako načrtoval.
- Ali ste imeli pouk v času gradnje?
Delo je spadalo v redni čas pouka, ko smo pomagali na gradbišču. Nismo pa prinašali ali nadomeščali opravljenih ur na gradbišču z urami pouka.
- Koliko je bil star najmlajši deček pri gradnji?
12 let.
- Ali sta kdaj kaj napačnega naredila pri gradnji?
Ne, ni bilo veliko težav; fantje so le malo nagajali puncam.
- Iz katerega materiala so gradili?
Cement, kamen, apno, les, salonitke – takrat je bila to moderna kritina. Kamen so vozili z obrobja Suhe krajine, drobljen, ročno obdelan in klesan. Iz tega kamna je železniška postaja v Ivančni Gorici. Vrtali so, minirali s črnim smodnikom, da se plasti kamenja bolj počasi odmaknejo, se kamen ne zdrobi.

Šolo na Krki sta obiskala Jože Gačnik in Jernej Piškur (z leve proti desni), »graditelja« krške šole; pogovarjala sta se z učenkami in z učenci 3., 4., 5. razreda; levo (stoji) Maja Sever, vodja krške šole; november 2010; iz šolskega arhiva.

- Ali sta delali tudi starši otrok?

Da.

- Ali sta kot otroka rada pomagala?

Da. Veliko smo pričakovali od nove šole; ko je bila zgrajena, je dve leti stala, hodili smo jo le gledat.

Voda je bila iz cisterne, ni bila dobra. Za tiste časa je bila to moderna stavba. Arhitektura ni sodila v to okolje. Izgledala je kot tovarna. Govorilo se je, da bi tam gradili še pošto, krajevni urad ... Ljudje so pričakovali stanovanjski blok za učitelje, pošto ... S šivalnico pa so nekatere ženske dobile delo, nekaj čez 100 žensk. 1958 so začeli organizirani avtobusi voziti tudi moške v službe, v Ljubljano, v Litostroj.

*Pogovor je zapisala
Mateja Jere Grmek.*

Mladinska delovna akcija

- Gospa Ivanka Hočevar in gospod Štefan Mestnik, koliko sta bila stara v času gradnje nove šole na Krki?

18 let.

- Koliko dni, ur ste delali na teden, na dan, so delali tudi otroci ali le odrasli?

Delali smo od jutra do večera, otroci in odrasli.

- Ali sta kot otroka rada pomagala pri delu v novi šoli?

Da.

- Ali je bil takrat zgrajen sosednji gasilski dom ali je obratoval stari?

Ne. Ni bilo še novega doma.

- Pri katerih delih sta pomagala?

Pri obdelovanju kamna, prevažanju materiala z leseno samokolnico.

- Katero delo je bilo najtežje?

Pretežkih del nisva opravljala.

- S katerim orodjem ste delali?

Z lopato, s krampom, z motiko, z leseno samokolnico; nosila so bila lesena.

- Ali je bila šola videti lepa?

Da, ker je bila nova.

- Katero opravilo sta najraje opravljala?

Sedela in gledala; sicer pa delo z metlo, sploh lažja dela.

- Ali so bile pri gradnji šole kakšne poškodbe?

Spomniva se samo nekaj lažjih poškodb.

- Ali so dobili kakšno plačilo za delo?

Ne, to je bilo udarniško delo, malico smo imeli s seboj, jabolko, koruzni kruh.

- Ali sta se za pomoč odločila sama?

Delo so organizirali, pa so morali pomagati pri gradnji.

- Ali je bilo vreme lepo, v katerem letnem času so začeli graditi?

20. 11. 1952, natančnega datuma se ne morem spomniti.

- Ali so pomagala tudi dekleta?

Da, kdor je bil v mladinski organizaciji; ko je bilo dekle staro 16 let, je bilo sprejeto v mladinsko organizacijo.

- Ali so bila takšna okna že od začetka?
Da, od začetka.
- Ali so pomagali vsi dečki v vasi?
Da.
- Ali ste imeli pouk v času gradnje?
Pouk je bil v stari šoli.
- Iz katerega materiala so gradili?
Iz navadne opeke, 25 cm dolge, 16 cm široke. Okrasni kamen je bil iz Ambrusa, vozili so ga s konji, kamnoseki so ga lepo obdelali.
- So delali tudi starši otrok?
Da.
- Ali sta kot otroka rada pomagala?
Da.
- Ali si bil kaznovan, če nisi prišel delat?
Da.
- Ali se je kaj prispevalo, če nisi mogel pomagati.
Za streho – cimper, les.
- Kdo je zidal?
Štirje zidarji: Dolenčev Jožek, Markovič iz Krške vasi, oče Kristl, Trunkljev Albin.
- Ali je bilo razočaranje veliko, ker ni bilo nove šole?
Oboje je bilo lahko koristno. Ljudje niso

Krškim učencem sta o gradnji šole pripovedovala tudi Ivanka Hočevar in Štefan Mestnik; november 2010; na desni Danijela Slana in Pia Škufca, obe iz 5. razreda; iz šolskega arhiva.

bili razočarani, saj so ženske dobile delo in s tem redni zaslužek.

• *Kakšne frizure so nosila dekleta?*

Dekleta so nosila kite, navadno dve, starejša dekleta pa zvite kite – kučme.

Leta 1959 so si dajale železne trajne, ki so držale dve leti, V Žužemberku so jih delali. Po končani trajni je bil na glavi en sam mehur; mama mi je z jedilnim oljem mazala po mehurjih.

Ivanka Hočevar je povedala še nekaj o oblekah.

»Dekleta še spodnjih hlač niso imela. Pozimi so nosila dolga krila, domače nogavice iz ovčje volne. Obleko smo otroci nosili eden za drugim. V prvem razredu nisem imela čevljev, zato je šla mama k sosedom po čevlje. Dobila sem še enkrat večje, kot bi jih potrebovala. Igrače nam je mama naredila sama, punčke in žoge iz cunj. Ravno tako svitek za na glavo, da smo lahko nosile košare.

Fantje so imeli kratke lase.«

*Intervju z Ivanko Hočevar in
s Štefanom Mestnikom je zapisala
Mateja Jere Grmek.*

*Krka z okolico, poslano 23. 5. 1931; o novi šoli so
Krčani sanjali stoletje in več; iz arhiva Marjana
Potokarja.*

In tik pred vselitvijo ...

»Z novo šolo, katere smo se vsi veselili, ne bo nič, je zapisala upraviteljica krške šole Anica Javornik v šolskem letu 1957/1958 v Šolski kroniki (1945-1964).

»Nikoli ne bo služila svojemu namenu – prvič, ker je premalo otrok, drugič pa, ker so bile tehnične ovire. Napeljava vodovoda je bila glavna ovira. Šola oz. šolska stavba je bila v notranjosti prekrasno urejena – ena najlepših šol v Sloveniji.

Stavbo in vse prostore so izrabili oz. uporabljajo v drug namen: razvila se je krojaška obrt. Interesenti so to seveda z veseljem pozdravili, saj je in bo še našlo tako zaslužka precej ljudi, domačih in iz okolice.

Nam pa bo ostala stara šola – le, da bo nekoliko popravljena. Do nadaljnjega se bomo morali zadovoljiti tudi s tem.«

Zapisala Zlata Kastelic.

*Krka z okolico, poslano 16. 3. 1959; idilično
podeželsko okolje z novo šolo, zgrajeno 1958
(bela zgradba), ki se je spremenila v šivalnico; iz
arhiva Marjana Potokarja*

Modna oblačila – Ljubljana – poslovalnica Krka

V zapisniku IV. Redne seje Sveta za gospodarstvo pri občinskem ljudskem odboru Ivančna Gorica, 11. julija 1958 najdemo tudi točko 3. a : Modna oblačila – Ljubljana – poslovalnica Krka – dovolitev poslovanja.

»Obratovanje se je že pričelo. Zaenkrat dela 8 ljudi, sčasoma pa jih bodo vzeli še več. Verjetno bo zaposlilo 240 delavk, tako da bo problem dela okrog Krke rešen. Člani sveta se s tem strinjajo. Podjetje obratuje v novi šoli. Vprašanje šole je zaenkrat rešeno, le stavbo bo treba prebeliti.«

*Zapisnik IV. Redne seje
Sveta za gospodarstvo, 1985;
iz Zgodovinskega arhiva Ljubljana;
povzela Zlata Kastelic.*

Pred nesojeno šolo na Krki; zaposleni (začetniki) v šiviljskem obratu, 1959; iz arhiva Branke Šušteršič in Avgušтина Pekolja.

Tovarna – velika pridobitev za kraj

Francka Turk iz Gabrovčca se spominja, da so še v 4. razredu hodili kopat za temelje bivše tovarne oz. nesojene šole.

Že prvo leto obratovanja, 1985, je s petnajstimi leti začela delati kot nekvalificira-

na delavka. Na začetku je bilo zaposlenih 180 ljudi, potem pa okrog 80. Najprej se je obrat imenoval Modna oblačila, potem se je preimenoval v Tip-Top, nato dve leti Krim in potem, do konca, Kroj Škofja Loka.

Nekatere delavke so se izučile v tovarni na Krki, učili so jih mojstri (majstri), druge pa

Naslovna stran kataloga, 1974/1975; iz arhiva Mihe Sadarja.

so šle v šolo. »Zelo sem bila vesela, ker sem imela službo tako blizu. Nekatere sodelavke so hodile peš iz Zagradca; zaposlile so se tudi ženske iz Ambrusa, Dobropolja, Dobrniča, iz Strug – vse te so si poiskale stanovanje na Krki.«

»Prva leta je bilo v tovarni zelo prijetno. Veliko smo si zaupale, si pomagale. Organizirali smo proslave, npr. ob dnevu žena in za 29. november. Na prireditvah smo peli, deklamirali, igrali gledališke igre.«

Gledališka skupina na Krki, tudi sodelavci v tovarni daljnega leta 1963, 21. aprila: Joža Zrimšek, Cilka Zupanc, Franc Mahne, Albina Žgajnar, Franc Ilar, Tončka Sadar, Miha Sadar, Francka Turk (od leve proti desni); iz arhiva Francke Turk in Mihe Sadarja.

Sodelavci v tovarni na Krki: Jože Šela, Ivan Smolič (od leve proti desni), Zofka Marolt (skrajno desno); Cilka Zupanc, Jožica Zrimšek (zadaj); iz arhiva Francke Turk in Mihe Sadarja.

Po pripovedovanju Francke Turk zapisala Tončka Rajer, učiteljica na PŠ Krka, vodja šole.

Delali smo ponoči, ob sobotah in nedeljah

Anica Rajer pripoveduje, da je v tovarni začela delati s šestnajstimi leti, leta 1965. Želela si je v šolo za otroško negovalko, vendar ji je mama svetovala, naj gre raje šivat in bo imela službo blizu. Njena mama, Marija Purkat, je v tovarni šivala že od samega začetka.

»Delo mi je bilo všeč; včasih ga je bilo ogromno, saj smo imeli veliko naročil iz tujine, pretežno iz Nemčije; tako smo včasih delali tudi ponoči, ob sobotah in ob nedeljah. Delali smo na »normo«. Šivala sem pretežno okrasne šive. S sodelavkami smo se dobro razumele.«

Po pripovedovanju Anice Rajer zapisala Tončka Rajer.

Sodelavke v tovarni na Krki: Vera, Ivanka Kozar poročena Blatnik, Anica Rajer in Joža Vidic (od leve proti desni); iz arhiva Anice Rajer.

Sodelavke v tovarni na Krki: Marija Mahne, Marija Purkat, Francka Kalar, Cilka Županc, Rozka Hočev (od leve proti desni); iz arhiva Anice Rajer.

Šivale tri generacije

V industrijskem obratu na Krki, ki je bil leta 1958 umeščen v novo zgrajeno šolo, je delala tudi Branka Šušteršič. Pred njo je bila tukaj zaposlena tudi njena mama, Jožefa Maljevac in kasneje Brankina hči Barbara Kastelic, tri generacije žensk.

»V tovarni smo delale tri »brigade«, danes bi rekli izmene, dve v dopoldanskem času in eno v popoldanskem. Večina zaposlenih ni imela šiviljske izobrazbe. Delavke so se priučile v trimesečnem tečaju.

Delale smo za tekočim trakom, po fazah. V tovarni je bilo zaposlenih tudi nekaj moških, vendar v manjšini.«

»Šivala sem žepe in okrasne šive (štepe). Delale smo na normo. Na dan sem morala zašiti 120 žepov na moški hlače – to je bilo težko in naporno delo. »

V tovarni na Krki so šivali predvsem moške hlače, plašče in ženske kostime. Veliko iz-

delkov je šlo na nemški trg, pod znamko Jobis.

»Ob praznikih, za 8. marec, novo leto, smo pripravile na hodniku tovarne proslavo, razne igre, skeče, hodili smo tudi na enodnevne izlete.«

Po pripovedovanju Branke Šušteršič zapisala Mateja Jere Grmek.

Pred tovarno Modnih oblačil na Krki; leto 1962; pred kombijem stojijo (od leve proti desni): Jože Urbančič, Jože Rogelj, Avguštin Pekolj; iz arhiva Avgušтина Pekolja

Albina Žgajnar, zaposlena v šiviljstvu na Krki; iz arhiva Branke Šušteršič.

Delavke in delavci, ki so bili zaposleni v šiviljstvu na Krki, so hodili na sindikalne izlete (Ankaran, Plitvička jezera ...); iz arhiva Avgušтина Pekolja.

V šiviljskem obratu na Krki so se zaposleni znali tudi poveseliti; leto 1963; iz arhiva Mihe Sadarja.

Jožefa Maljevac in Bojan Koželj v likalnici Modnih oblačil na Krki; iz arhiva Branke Šušteršič.

Leto 1963; zabava v šiviljstvu na Krki; iz arhiva Mihe Sadarja.

Delavke in delavci šiviljskega obrata pred vhodom v tovarno na Krki; iz arhiva Branke Šušteršič

Iz kataloga oblačil, 1974/1975, ki so jih izdelovali v šiviljstvu na Krki, od leta 1958 pa vse do zaprtja obrata, Doltex moda, 20. 3. 2003.

Iz kataloga oblačil, 1974/1975, ki so jih izdelovali v šiviljstvu na Krki, od leta 1958 do zaprtja obrata.

ZAVRTIMO SE S SPOMINI

Različno dolga pot do šole

Zala Bregar, učenka 8. a razreda OŠ Stična, se je o šoli na Krki pogovarjala s svojim očetom Simonom Bregarjem in z dedkom Milanom Bregarjem.

Simon Bregar pripoveduje:

Šola na Krki in postori v njej

Spomnim se dveh razredov, kuhinje z jedilnico, sanitarnih prostorov, majhnega prostora s »strojem« za kopiranje in z žogami. V sklopu šolske stavbe je bila tudi drvarnica z drvni, da nas pozimi ni zeblo.

Šolsko leto 1974/1975, 1. razred, učiteljica Matilda Piškur ; iz arhiva Simona Bregarja.

Prva vrsta, spodaj (od leve proti desni): Marjan Blatnik, Marjan Bradač, Štefan, Slavko Koželj, Toni.

Druga vrsta, v sredini (od leve proti desni): Bojan Poljanec, Jože Sadar, Jože Smolič, Darinka Strah, Simon Bregar, Olga Zavodnik, Jožica Hribar.

Tretja vrsta, zgoraj (od leve proti desni): Primož Bregar, Janez Kalar, Dare Hočevnar, Jožica Zupanc, Tanja Poljanec.

Učiteljice v šoli na Krki, poseben spomin na njih

Dobro se spomnim vseh svojih »tovarišic« oz. učiteljic v šoli na Krki. Na vse imam lep spomin. V prvem razredu me je poučevala gospa Matilda Piškur. Spomnim se je po netipično dolenjskem naglasu, po tem, da me je opozarjala, da naj pri hoji bolj dvigam noge, po tem, da sem imel telovadbo »samo« 4 in seveda po tem, da sem bil na koncu odličen.

V drugem razredu me je poučevala moja najljubša učiteljica, Jasna Zupanc. Mlada, lepa, prijazna in polna energije. Spominjam se, da mi je zaupala kopiranje kontrolnih nalog. In bil sem pošten! Nisem dosti gledal, kaj piše na kontrolkah. Spominjam se še tega, da jo je hodil po službi v šolo iskat mož, ki je bil policist. Imela sta avto, modri volkswagen, imenovan »hrošč«. Žal sem bil ravno takrat, ko so se v šoli slikali, bolan in nimam slike iz drugega razreda.

Šolsko leto 1977/1978, 4. razred, učiteljica Ada Slana (iz arhiva Simona Bregarja).

Prva vrsta, spodaj (od leve proti desni): Darko Novak, Marjan Blatnik, Darko Hočevnar, Marjan Bradáč, Slavko Koželj, Milan Godec.

Druga vrsta, v sredini (od leve proti desni): Darinka Strah, Tanja Poljanec, Jožica Zupanc, Jožica Hribar, Olga Zavodnik, Marta Zajc, Ana Zajc.

Tretja vrsta, zgoraj (od leve proti desni): Jože Sadar, Simon Bregar, Bojan Poljanec, Janez Kalar, Primož Bregar, Jože Gorjup, Jože Smolič.

Na sliki manjkajo: Dare Novak, Jože Gorjup, Marta Zajc, Anica Zajc, Milan Godec.

V prvem polletju tretjega razreda me je poučevala gospa Cvetka Pasar. Spomin nanjo mi je še najbolj zbedel, verjetno zato, ker me je učila najkrajši čas. Drugo polletje tretjega razreda in v četrtem razredu me je poučevala gospa Ada Slana. Poznali smo jo kot ženo »stiškega« ravnatelja, po rodu iz Trbovelj, sicer je živela na Krki. Po eni strani glasna in na videz stroga, a učiteljica, ki nas je imela rada in nas je veliko naučila. Tudi nanjo imam zelo lepe spomine.

Pot v šolo

Pot v šolo in nazaj se je običajno kar vlekla. Ponavadi je bila lepa in zanimiva. Vedno sem si jo delil skupaj s sosedo Joži, s katero sva skupaj prehodila kar precej kilometrov. Hodila sva po lužah, gledala ribe in vodne zanimivosti na znojilskem mostu, se pri trebanjskem križišču velikokrat združila s Trebanjci, žejna pila vodo iz Krke, se pozimi kepala z ostalimi, si privoščila kak priboljšek v trgovini ipd. Ne vem več, o čem sva se največkrat pogovarjala, vem pa, da sva bila precej srečna šolska otroka. Če je moj oče za isto pot potreboval 20 minut v eno smer in pozimi še manj, sva midva za isto pot potrebovala od 2 do 3-krat več časa. Veliko razlogov je bilo za to. Spomnim se še tega, da naju je včasih, ko sva bila z Joži že zelo pozna, odpeljal v šolo s svojim dobrim belim fičkom Jožin oče Ivan.

Pouk v šoli

V šoli mi je bilo prijetno, ker mi je šlo precej dobro pri praktično vseh predmetih. Če se še dobro spominjam, smo pouk pričenjali s tovariškim pozdravom, tako da smo vstali in pozdravili učiteljico z ZDRAVO! Pouk smo

zaključili s pozdravom: »Za domovino - s Tutom naprej«. Vmes pa je bil seveda pouk, odmori, malica ipd. Dobro se spomnim, kako smo kljub temu, da nam to ni šlo prav v slast, pogosto pri malici jedli skupaj polento in marelično marmelado. Prav tako se spominjam, da sem v šoli včasih med odmorom prestregel poštarja in mu rekel, naj mi da časopis »Delo«, da ga bom sam odnesel domov. V odmoru sem hitel brat športne članke, ki so me že takrat najbolj zanimali.

Sam se v šoli doživljal izključno pozitivne izkušnje, se pa spominjam edinega prekrška, zaradi katerega sem bil kaznovan, tako da sem po pouku moral še eno uro ostati v šoli. Med odmorom sem namreč brez dovoljenja učiteljice vzel iz šolskega prostora, kjer so hranili športne rekvizite - žogo - da smo se lahko s sošolci žogali. Kazen je bila zaslužena, a ne tako huda, da bi pustila kakšne posledice.

Dedek Milan Bregar pripoveduje:

Kdaj si obiskoval šolo na Krki?

V katero zgradbo si hodil?

Šolo na Krki sem obiskoval 7 let (od leta 1935, ko sem bil star 7 let, do leta 1942, ko sem bil star 14 let in je že divjala 2. svetovna vojna). Ker je bila moja generacija zelo številčna, nas je osem otrok hodilo skupaj z eno leto mlajšimi, saj je bila njihova generacija manj številčna. V zadnjem letu šolanja na Krki se je pouk zaključil en mesec prej zaradi hude bitke, ki je takrat divjala v našem kraju. Hodil sem v staro šolo na Krki, kamor so zahajale vse generacije otrok dosedaj.

Kakšna je bila šola? Opiši prostore v njej.

Šola je imela eno etažo. Ko si vstopil v šolo, je bil desno prvi razred, ki je bil največji. Levo od vhoda je bil tako imenovani srednji razred, na koncu hodnika levo pa zadnji razred. Ker je bilo takrat na šoli veliko otrok, je moj oddelek imel pouk tudi v župnišču.

Kateri učitelji so te učili? Kateri učitelj se ti je najbolj vtisnil v spomin? Zakaj?

V prvem razredu me je poučevala učiteljica s priimkom Štraus (imena se ne spominjam), v 2., 3. in 4. razredu me je poučevala učiteljica Bogica Gajser, v 5., 6. in 7. razredu pa me je poučeval učitelj Venceslav Winkler.

V spomin sta se mi najbolj vtisnila Štravsova in Winkler. Učiteljica Štravsova je bila starejša, samska gospa. Za takratne čase je imela visoko plačo. Med odmorom smo šli do reke Krke po veliko vedro vode, ona pa je v trgovini kupila malinov sok, ki smo ga nato razredčili z vodo, da smo se z njim odžejali in posladkali. Včasih nam je kupila tudi žemlje. To se mi je zelo vtisnilo v spomin. Učitelj Winkler pa mi je bil všeč zato, ker je bil pravičen, dober in nas ni nikoli fizično kaznoval.

Katere predmete ste imeli?

Spomim se sledečih predmetov: vedenje, zgodovina, zemljepis, telovadba, petje, srbohrvaščina, slovenščina in računstvo.

Opiši mi pot v šolo. Kdaj si moral vstati, da si pravočasno prišel v šolo?

V šoli nisem skoraj nikoli manjkal. Pozimi

sem posebej rad hodil v šolo, saj je bilo v razredu zelo toplo; spomnim se tople peči. Sicer je v zimskem času veliko otrok manjkalo, zato smo bolj ponavljali snov in se pogovarjali. Od doma do šole je bilo približno dva kilometra. Ponavadi sem hodil 20 minut, pozimi pa še hitreje - zaradi mraza.

Pozimi sem vstajal približno ob 6.00, poleti pa ob 5.00.

Si se v šoli česa bal? Kakšne kazni so dajali učitelji, če otroci niste bili pridni?

V šoli nisem bil velikokrat kaznovan, zato se šole nisem bal. Spomnim pa se nečesa: ko smo nekoč s sošolci odšli v šolo in videli dve učiteljici, ki sta se sprehajali, nas je bilo sram, da bi ju srečali in ju pozdravili. Raje smo se jima izognili in odšli po drugi poti. Toda učiteljici sta nas opazili in v šoli smo morali ves dan med poukom klečati. To je bila moja edina šolska kazen, ki se je spomnim. Seveda nista mogli razumeti, da ni bila težava v pozdravu, ampak preprosto v pomanjkanju našega poguma, da bi ju srečali.

Sicer so učitelji včasih učence zaradi neposlušnosti in drugih prekrškov tudi fizično kaznovali.

Se spomniš gradnje šole nas Krki, ki je potem postala tovarna? Si sodeloval pri gradnji? Se spomniš udarniškega dela?

Da, tega se spomnim, saj sem tudi sam sodeloval pri gradnji. Skupaj z bratrancem sva s konji pripeljala smreke za ostrešje in

vozila pesek. Tisti, ki niso imeli vozov in živali, so delali neposredno pri zidavi stavbe.

Kaj ti je bilo v šoli najbolj všeč, kaj bi spremenil?

Pri pouku mi je bil najbolj všeč predmet zemljepis. Spremenil pa ne bi ničesar, saj mi je bila šola zelo všeč.

Zapisala Zala Bregar; za objavo priredila Zlata Kastelic, učiteljica slovenščine, zgodovine in etnologije na OŠ Stična

Mami, mama in ata – vsi v šoli na Krki

Polona Godec, učenka 8. a razreda na OŠ Stična je o pouku v šoli na Krki pripovedovala skozi doživljanje dveh generacij: mami-ce Marije Bradač, por. Godec, mame Milke Zavodnik, por. Godec iz Oslice in ata Franca Bradača iz Podbukovja.

Moja mami Marija, rojena 1973. leta, je hodila v šolo na Krko od leta 1979 do 1983. Bilo ji je zabavno in zanimivo. V prvem razredu jih je bilo 12. Učila jih je Matilda Piškur. Tudi v drugem razredu jih je bilo toliko, le učiteljica je bila druga: Ada Slana. Učili so se v

2. in 3. razred na Podružnični šoli Krka z učiteljico Ado Slana; iz arhiva Polone Godec.

2. razred so obiskovali še: Vojko Zupanc, Robi Gačnik, Mitja Piškur, Bojan Perko, Marija Bradač, Andreja Kastelic, Marija Zajc, Simona Omerza, Katarina Kalar, Helena Sever, Jože Gačnik, Evgen Podržaj, učila pa jih je Ada Slana.

kombinaciji s tretjim razredom. V četrtem razredu jih je bilo zopet 12, tudi učila jih je Ada Slana. Na šoli je v tistem času poučevala tudi Cveta Pasar.

V šolski zgradbi sta bili dve učilnici. V prvi sta nabirala znanje 1. in 2. razred, v drugi pa 3. in 4. razred. Poleg dveh učilnic je bila še jedilnica, stranišča, kabinet, hodnik.

Šolski predmeti: slovenščina, matematika, naravoslovje, družba, športna vzgoja, glasba, likovna vzgoja.

Med odmori so se pogovarjali, šli na igrišče.

Mojo mamo, Milko, je v prvem razredu učila Anica Javornik; bilo jih je okrog dvajset.

V drugem razredu jih je učila Milka Bradač, v tretjem pa Zorka Puterle, pol leta, nato pa Matilda Piškur.

Mama je šolo na Krki obiskovala vseh osem let, nekateri sošolci in sošolke pa so odšli na drugo šolo. Učila jih je Danica Videnič.

Prostori se niso spreminjali, imeli so tri učilnice. Slovenščini, računstvu, »športni«, glasbi, likovni so se kasneje pridružili še kemija, fizika, srbohrvaščina.

Mojega ata Franceta Bradača so učili Bogica Gajser, Franc Samec in Lojze Jakopič. V prvem razredu jih je bilo sedem in so bili »kombinirani«.

Moj ata ni rad hodil v šolo. Ko sta z mamo

odšla skupaj do šole, ga je mama pustila pred vrati in odšla domov. Ata pa, meni nič tebi nič, po bližnjici – kam drugam – kot domov. Seveda je prišel prej kot mama in oba sta se iz srca nasmejala.

V šoli je bil zelo miren in tako mu je nekoč učitelj rekel, da je tako miren, da se boji, da bo »zgnil«. Nič kaj prijetna opazka in ni čudno, da moj ata ni maral šole.

Zapisala Polona Godec, učenka 8. a razreda, OŠ Stična; za objavo priredila Zlata Kastelic.

Pouk od ponedeljka – pa vse do sobote

Rozalija Tomažin, rojena 1. januarja 1931. leta, je svoji vnukinji Katji predstavila svoje šolanje tako:

»Rodila sem se doma, na Oslici, kjer sem preživela otroštvo. Ko sem bila majhna, so me pazili starejši otroci in stari oče, vse dokler nisem odšla v šolo.

Šolo sem obiskovala na Krki, ki je 4, 5 km oddaljena od Oslice, kar pomeni eno uro hoda v eno smer. V šolo sem hodila peš, mimogrede pa sem s seboj na vozičku peljala žito v mlin.

Pouk sem obiskovala šest let; šolanje bi morala nadaljevati, a ga zaradi vojne nisem.

Domačih nalog je bilo kar veliko. Največ, se spomnim, sem delala naloge iz računstva in lepopisa. Toda – poleg dela doma – sem vedno našla čas za učenje. Poleti sem se učila na paši, pozimi pa na peči.

Katere predmete smo imeli? Slovenščino, računstvo, lepomis, risanje, telovadbo, zgodovino, prirodopis, petje in zemljepis. Od vseh naštetih predmetov sta mi bila najljubša zgodovina in zemljepis.

Na Krki je bil pouk zaradi prostorske stiske v stari šoli v različnih obdobjih na dveh krajih, v šoli in v »farovžu«. Sama sem hodila k pouku vedno v šolo, v »farovžu« je imelo pouk le nekaj razredov.

Izleti? Tudi mi smo hodili na izlete. Vsaj tako smo jim rekli. Najraje se spominjam izleta v Krško jamo in izleta na Polževo. Za domačo nalogo smo morali napisati poročilo; napisala sem ga zelo kratko in jedrnat. Učiteljica me je pohvalila in pred vsemi povedala, da sem poročilo napisala najboljšo!

Učitelji in učiteljice? Najbolj sem si zapomnila Julijano Winkler. To pa zato, ker je bila zelo prijazna; pri njej sem dobivala dobre ocene. Učila me je tri leta.

Poleg nje se spomnim še Venceslava Winklerja, Anice Javornik, učiteljice Štrausove.

Nova šola na Krki? Bila je že zgrajena, graditi so jo začeli leta 1953, a so v njej odprli šiviljski obrat. Pri njeni izgradnji nisem sodelovala; pomagala pa sem graditi novo šolo na Muljavi in zadružni dom na Muljavi. V času moje mladosti, po vojni, smo gradili udarniško, brez plačila, za lepši in boljši jutri vseh nas.

*Po pripovedovanju Rozalije Tomažin
napisala Katja Tomažin;
za objavo priredila Zlata Kastelic.*

Za »ta sladke«

Moja mami Katarina Šušteršič poročena Kralj, se je rodila 24. avgusta 1971. V šoli na Krki se je učila matematiko, slovenščino, spoznavanje narave in družbe, glasbo, likovno in telovadbo.

Med odmori so hodili po drva, da so kurili peč. Včasih so bili tudi nagajivi in učiteljice so jih potegnile za »ta sladke«. Spomladi in v jeseni so se radi odpravili v Loko po zvončke in »kronce«.

Učili sta jih učiteljici Matilda Piškur in Ada Slana.

*Zapisala Marjetka Kralj, učenka 8. b OŠ
Stična; za objavo priredila Zlata Kastelic.*

Sošolke, sošolci in učiteljica Katarine Šušteršič, Ada Slana, na PŠ Krka.

- 1. vrsta (z leve proti desni): Mojca Glač, Katarina Šušteršič, Milena Hočevar, Franci Špelko;*
- 2. vrsta (z leve proti desni): Marjan Miklavčič, Viktor Rajer, učiteljica Ada Slana, Marko Bregar, Ciril Zavodnik (iz arhiva Katarine Šušteršič Kralj).*

Ana Javornik, učiteljica na Krki

Ana Javornik se je rodila 12. junija 1904 v Škofji Loki. Njen dekliški priimek je bil Svetlič.

Anina mama, Franja Opeka, je bila doma z Vrhnike. V mladosti je bila prijateljica Ivana Cankarja. Strica Miha in Janez Opeka (materina brata) sta bila duhovnika. Miha je bil znani stolni pridigar v Ljubljani. Anin oče Josip je bil Škofjeločan. Bil je učitelj in glasbenik. Ani še ni bilo pet let, ko ga je že izgubila. Umrli je zelo mlad, star komaj dvaintrideset let. Ana in njena mama sta po očetovi smrti živeli sami, saj sta tudi Anina brata umrla še kot otroka.

Ko je bilo Ani deset let, je odšla v šolo v Ljubljano. Šolo je obiskovala pri uršulinkah. Šolanje je zaključila z učiteljskim.

Ana Svetlič Javornik, stara 24 let; iz arhiva Rada Javornika.

Kot mlada učiteljica se je prvič zaposlila v Zagradcu. Kmalu se je poročila in prekinila s poučevanjem. Poročila se je z Josipom Javornikom, na Krko. Njen mož je imel poleg kmetije še mlin in žago. Z igranjem na citre je rad poskrbel tudi za veselo razpoloženje v hiši. Rodili so se jima trije otroci Ana, Marija in Jože. Na kmetiji je živela še gospodarjeva sestra Manca (teta pri hiši).

Ana Javornik je ponovno začela učiti na Krki v času gospodarske krize, v šolskem letu 1935/1936. Učila je tudi med drugo svetovno vojno, in sicer kot partizanska učiteljica.

*V diki žalosti magnila
Mrtvo glavo bi svetila,
Ko ljubeči solnčni žarki
Božjari ji ne bi lica*

*Nikdar bi nesela pesem
Po gozdih se ne glasila,
Atko za ledeno zimno
Pomlad ne bi prisnetila*

*O kako je bi mogla,
Da brez Tebe mi živeči
Da brez Tebe, draga
Mare moja srca peči*

Anina mama, Franja Opeka, doma z Vrhnike, je bila v mladosti prijateljica Ivana Cankarja; ta ji je pisal pisma in posvečal pesmi.

Javornikova družina s teto Manco (prva z leve); 1942. leta; iz arhiva Rada Javornika.

Na Krki je učila po drugi svetovni vojni vse do leta 1961, ko se je upokojila. Leta 1963 ji je umrl mož.

Poleg učiteljskega poklica je Ana Javornik dolga leta opravljala tudi delo dopisnice radia Slovenija. Rada je igrala klavir, orgle in kasneje tudi kitaro. Ko je dobila vnuke, se je rada družila z njimi in jim pripovedovala svoje življenjske zgodbe. Umrla je 23. junija 1991 na Krki, kjer je tudi pokopana.

Zapisal Janez Piškur, učenec 9. razreda OŠ Stična; za objavo priredila Zlata Kastelic.

Dovoljenje za poučevanje Ani Javornik, 1943; iz arhiva Rada Javornika.

Angela Ilc, učiteljica na Korinju

Korinjska šola je nekdanj sodila v sklop krške šole. Ustanovljena je bila leta 1912. leta, in sicer kot ekskureceda, v hiši Jožefa Zajca; kasneje, leta 1924. je bila sezidana na novo, dozidana pa leta 1953. leta.

Ko smo pred dvema letoma iskali podatke o učiteljih, ki so učili na Krki in v šolah, ki so sodile v sklop krške šole, Angele Ilc nismo zasledili. Da je učila na Malem Korinju, smo izvedeli, ko smo raziskovali eno najbolj znanih slovenskih kuharic, sestro Vendelino. Prišli smo v stik z Marjanom Grahutom,

Angela Ilc, por. Grahut, s svojima dvema otrokoma, s hčerjo Alenko in sinom Marjanom, v šmarjeti, sredi petdesetih let prejšnjega stoletja; iz arhiva Marjana Grahuta.

Angelinim sinom in Vendelininim nečakom. On in pater Alojz Ilc, Vendelinin in Angelin brat, sta nam predstavila nekaj podatkov o korinjskem obdobju Angele Ilc.

Rodila se je leta 1912 v kraju Dolenje Laze pri Ribnici v družini z desetimi otroki. Meščansko šolo je obiskovala v Ribnici. Odločila se je za poklic učiteljice in pot jo je vodila v Maribor, v Zavod šolskih sester, ki so v svoji bogati zgodovini delovanja, po letu 1864, ustanovile tudi vrtec, osnovno šolo in učiteljske.

Po končanem učiteljsku, leta 1931, pet let ni dobila službe, saj so po pripovedi njenega brata patra Alojza Ilca, bili takrat na oblasti liberalci in Angela Ilc jim s svojim svetovnim nazorom ni bila po volji.

Njeno prvo srečanje z učenci in učenkami, v razredu pri pouku, je bilo na Malem Korinju. Tam je poučevala dve leti, in sicer 1936/1937 in 1937/1938.

Alojz Ilc se spominja, da je hodil med počitnicami k sestri na Korinje. Gimnazijci so zaključili 6. junija, ljudska šola pa 28. junija. Tako je lahko nekaj dni prebil na Korinju. Spominja se, da sta imela s sestro pristrčne odnose s starejšima sosedoma, ki so mu ponudili »gruntek« in hišo, če bi le hotel ostati pri njima. Zraven hiše so imeli tudi češnjo, ki je vedno bogato obrodila; mali Lojzek pa je z užitkom plezal po češnji in jih jedel. Nekega dne je bila mera prepolna, postal je žejen, splezal je s češnje in takrat se nenadoma, od hudih bolečin v trebuhu,

ni mogel več premikati. Še danes se sprašuje, kako bi se avantura s polnim trebuhom češenj končala, če bi ostal na njej in ga slučajno ne bi zgrabila žeja! »Zagotovo bi padel z nje!« pravi.

Na Malem Korinju je bila enorazrednica, kar je pomenilo, da je vseh osem razredov hodilo v šolo v istem času. Delo je bilo za mlado učiteljico naporno; še bolj kot to pa je »ubijala« samota in odmaknjenost od sveta. Tako je k Angeli Ilc prišla sestra Meta, ki je otroke poučevala ročna dela.

Angela Ilc je bila dve leti vse v eni osebi: učiteljica, ravnateljica, vzgojiteljica, zapišnikarica. Pri šoli je bil tudi vrt, ki ga je učiteljica Angela vzorno uredila iz dveh razlo-

gov: najprej iz eksistenčnih – s pridelki si je izboljšala dnevne obroke; uporabljali so ga tudi za nazorno učenje v naravi. Ko je pred leti znova obiskala Korinj, se je zgrozila ob pogledu na njej tako ljub kotiček poleg šole.

Korinjci so se na učiteljico Angelo Ilc veliko obračali: pisala jim je prošnje ipd. Imela je poseben socialni čut. Z ljudmi se je dobro razumela, tudi z otroki. »Bila je naravni talent za učiteljico«, pravi njen brat Alojzij Ilc. »Tudi matematični genij,« pribije. V prostem času je silno rada reševala probleme, to je bil njen hobi. Nekoč je v Šmarjeti, kamor je bila prestavljena, nadomeščala matematiko v višjih razredih. Bila je zelo uspešna, čeprav je bila vseskozi razredna učiteljica:

Šola na Korinju, sezidana 1925. leta, dozidana leta 1953, ukinjena 30. 8. 1980.

začela je s 1. razredom in svojo učiteljsko kariero zaključila s »prvčki«.

Tudi v spominu njenega sina je bila stroga, redoljubna, veliko je naučila. Mir je delala z očmi in z neko posebno karizmo. »Samo pogledala je in že si vedel, kaj in kako,« se nasmeje Marjan Grahut. »Tudi mene je učila v prvem razredu, a sem imel pri njej same štirice! Pa vem, da sem si zaslužil boljše ocene. Številke, ocene, so se v naslednjih razredih izdatno popravile!« Tudi njene kazni so bile izvirne; ni odstopala niti za milimeter. »Nekoč me je za neki prekršek, ki se mu danes s sošolko iz osnovne šole iz srca nasmejiva, kaznovala z dvomesečnim hišnim priporom, ki ga je zaradi moje nedoslednosti podaljšala še za tri tedne ...«

O generaciji učiteljic, ki so maturirale v Zavodu šolskih sester v Mariboru, pove mar-

sikaj njen opis srečanja sošolk na 50-letnici mature: »Vse so žive, vse trdnega zdravja, le nekatere lastnosti so nekoliko bolj poudarjene: mirne so še bolj mirne, klepetave še nekoliko bolj zgovorne, tiste z visoko zastavljenimi cilji so jih ne samo dosegle, ampak celo presegle ...«

O službovanju Angele Ilc na Malem Korinju smo našli tudi zapis v »Opravičnem zapisniku na enorazredni državni ljudski šoli v Korinju, od 20. 1. 1938 dalje.« Iz zapisnika lahko razberemo, kaj vse so delali na šoli v tistem obdobju. Opravična številka 264/1, 30. VII., pa nam poroča o premestitvi Angele Ilc, učiteljice na Korinju, v Šmarjeto. Vendar - o tem, o pouku na Korinju, kdaj drugič, mogoče ob praznovanju 100-letnice prve šolske ure na Korinju.

Zbral in zapisal Jure Logar.

Angela Ilc (prva z leve), poročena Grahut, z družino in s prijateljci; v sredi Mara Drobnič, zraven Jože Grahut, skrajno desno učitelj Lado Mihelič, v petdesetih letih prejšnjega stoletja; iz arhiva Mare Drobnič.

KOLO ČASA MELJE PRETEKLOST, IZ NJE KLIJE PRIHODNOST

Stara šola

Ob Krki bistri sem doma, dvestoletna že gospa,
 ki s tem nazivom se ponaša, saj sem stara šola vaša.
 Mnogo vas je že čez moj prag stopilo, si z modrostjo glave napolnilo
 in res lepo mi je spoznanje, da tukaj ste nabirali si znanje.
 Razigranost me je vaša veselila, pred testi pa sem z vami se potila,
 skrivnosti vaše najbolj skrite, obdržale moje stene so kamnite.
 A ker v meni malo je prostora, nova šola se zgraditi mora,
 saj to gotovo ni v redu, da telovadite v razredu.
 Ker sem stara in priletna, mi novica je prijetna,
 da se bom odpočila jaz, saj nova šola čaka vas.
 Vsi veseli v njo stopite in pridno, radi se učite,
 saj bo le z vami zaživela in kot jaz vas rada bo imela.
 Mi z vami vedno je bilo lepo, vam v novi šoli pa še lepše bo,
 učenje naj vam bo v veselje, to so moje srčne želje.

Vaša stara šola

*Pesem napisala Marjana Rus, ki skrbi za
 prehrano in čistočo na PŠ Krka, 2011.*

Stara šola na Krki, leta 2009; iz šolskega arhiva.

Poslovilne pesmi stari šoli

Peter Hočevar, 1. razred; Hišnik pri delu

Na Krki, na gričku ena šola stoji,
ki je stara 200 let.
Ta šola majhna in stara je že,
saj v njo Josip Jurčič hodil je še.
Zdaj pa razmišljam samo še o njej,
saj v novo šolo gremo.
Ta nova šola še ni zgrajena in upamo, da še
ne bo,
saj v novo šolo ne želimo, v tej ostati ho-
čemo.

(Veronika Pavčič, 5. r)

Ema Vrabič, 1. razred; Ribice v šoli

Draga šola, kako si kaj?
Vem, da žalostna si zdaj,
ker zapuščamo te mi.
Dvesto let si z otroki preživela,
a zdaj poslavljaš se od nas in nisi nič vese-
la.
Žalostna stojiš ob cesti sama, samcata
in razmišljaš, kaj bo zdaj, ko šola nova bo
vladala.
In zdaj, adijo, šola stara, v novo se selimo
vsi,
Ne pozabi, da v srcih čuvali te bomo mali,
veliki, vsi.

(Tjaša Pirnar, 5. r)

Tjaša Meglen, 1. razred; Ribice v šoli

Patricija Zaman, 2. razred; Ribice v šoli

Ana Škufca, 2. razred; Ribice v šoli

Adijo, šola!
 Dolgo si živela,
 a zdaj boš ostarela,
 otroci vsi bomo jokali,
 od nove šole stran bežali.
 Pet let smo se učili,
 pod tvojim plaščem se lovili,
 zdaj pa bomo na tvojem pragu
 bridko se jokali.
 Za slovo ti bomo
 peli tisto lepo pesem,
 da spomnila se boš na nas,
 čez dolga leta.
 Ko zaspala boš
 in v sanjah po svetu šla,
 mi se bomo takrat igrali
 in ti vsi mahali.
 In ko bo iz tebe muzej nastal,
 te bo vsak človek obiskal,
 pri tebi bo rad ostal
 in se s tabo smehljal.
 Lepo življenje brez nas ti želim!

(Ela Tekavec, 5. r)

Taja Terezija Trček, 2. razred; Ribice v šoli

Draga šola!

V tebi sem se učila pet let
 in znanje si pridobivala spet in spet.
 Zdaj pa že veliko vem
 in naslednje leto v Stično grem.
 A nikar ne joči in stokaj,
 saj pozabili te ne bomo.
 Pa tudi, če se kaj zgodi,
 v spominu ostala nam boš ti.

(Pia Škufca, 5. r)

Poslovilna pisma

Veš, šola, koliko lepih spominov bo ostalo nate: od preprirov do veselja, od joka do veselega smeha. Bilo je razigrano, a zdaj ne bo več tako, saj se selimo v novo šolo, v preurejeno tovarno, ki pa je nekdaj že bila šola. Zdaj boš sama stala ob cesti, otroškega živčava in razigranosti na tvojem dvorišču ne bo več. Le reka Krka in stari cerkveni zvon ti bosta delala družbo.

Zbogom, draga šola!

(Veronika Pavčič, 5. r)

Stara si že 201 leto. Pravijo, da so starejši pametnejši. Zakaj se selimo v novo šolo? Punce smo proti, a fantom je všeč to, da bodo imeli telovadnico. Veš, prav žalostna sem, ko pomislim, kako ti bo brez nas, otrok. V novi šoli te bom zelo pogrešala. Učenje med starimi zidovi, brez telovadnice, majhne učilnice. Kako bo v šoli, kjer bo to čisto drugače? Poleg tega bo zraven še vrtec. Kako se bomo učili med kupom kričočih vrčevskih otrok? S tabo sem preživela 5 let in se med tem mnogo naučila. V novo šolo

Laura Vlasič, 3. razred; Selitev v novo šolo

bi šla le ... ah, raje bi šla tja kot v Ivančno Gorico. Veš, šola, zelo te bom pogrešala, a ti obljubim, da te pridem obiskat.

(Tjaša Pirnar, 5.r)

Ajde, šola!

»Lej, šola, izvedel sem, da moram v bedno veliko šolo, ki je nova. Zato ti zdele povem, da si najboljša šola na svetu. Hmal te bomo zapustil, a ne boš sama. Postala boš muzej in zlo boš znana. Blagor. No, to je vse, če še kej zvem, ti povem. Ampak mi je všeč, da sem hodu k tebi. Lep adijo.«

(Benjamin Fink, 5. r)

Adijo, šola, zdaj se selimo v novo šolo. Zelo te bom pogrešal. Mogoče boš postala muzej. Veliko časa si me učila in veliko časa je potekal pouk med tvojimi zidovi. Srečo imaš, da si stara dvesto let in sploh še stojiš na nogah.

(Rok Strah, 4. r)

Adijo, stara šola. Rad sem te imel. Veliko časa si nas imela pod streho in bilo je zelo prijetno. Upam, da bo tudi v novi šoli tako lepo kot tu. Nasvidenje, stara šola.

(Blaž Poljanec, 4. r)

Adijo šola, rad sem te imel. Do zdaj si mi bila najbolj všeč in nekoč se bomo spomnili nate. Vsi te bomo šli pogledat: jaz, Blaž, Urh, Damjan, Rok, Anja, Tjaša in Manca. Za nas boš najboljša šola.

(Lovrenc Godec, 4. r)

Stara šola, minilo je veliko let. Ko bomo prišli v novo šolo, se bomo spomnili, kako smo se učili. Začudili se bomo, kako smo se stiskali v razredih in se tudi zabavali.

(Anja Markovič, 4. r)

Stara šola, minilo je veliko let, zato se bomo preselili v novo. Zelo te imamo radi, žal nam je, ker gremo stran. Velikokrat se bomo spomnili nate in te bomo skupaj s sošolci prišli pogledat.

(Damjan Hočevnar, 4. r)

Hvala, da smo bili pod tvojo streho, tu nam je bilo zelo lepo. Mogoče boš postala šolski muzej. Imaš srečo, da še stojiš na nogah. Škoda, da grem v novo šolo. Nasvidenje, stara šola.

(Urh Bregar, 4. r)

Jakob Trček, 3. razred; Selitev v novo šolo

Po čem si boš zapomnil/a življenje v stari šoli?

- »Najbolj si bom zapomnil-a učilnico; police, slike, tablo, rožice na tabli.« (Ema, Matevž, Urban, Peter, Neja, 1. r)
- »Najbolj si bom zapomnil-a kotičke in igrače.« (Tjaša, Nadja, Ervin, 1. r ; Alex, 2. r)
- »Najbolj si bom zapomnila gred, ker po njej rada plezam.« (Danica, 1. r)
- »Najbolj si bom zapomnil-a, da je šola stara.« (Žiga, 1. r ; Patricija, Klara, 2. r)
- »Najbolj si bom zapomnila, da mi je bilo lepo.« (Neža, 1. r)
- »Najbolj si bom zapomnil knjižnico z veliko knjigami.« (Blaž, 2. r)
- »Najbolj si bom zapomnil, ko je sošolka padla in si prebila glavo.« (Nejc, 2. r)
- »Najbolj si bom zapomnil igrišče.« (Martin, 2. r)
- »Najbolj si bom zapomnila svoj prostor in slike na steni.« (Taja Terezija, 2. r)

- »Šola je bila prijazna, majhna. Vsak dan smo se lahko videli z drugimi učenci.« (Jakob, 3. r)
- »Po vsem. Ne bi šel v novo šolo.« (Primož, 3. r)
- »Zapomnila si bom celo šolo.« (Janina, 3. r)
- »Zapomnila si jo bom po učilnicah, po pohištvu, ker bo tam drugo.« (Stela, 3. r)
- »Zapomnila si jo bom po naši stari učilnici, po Josipu Jurčiču, ki se je v njej učil in mi je zelo všeč. Zapomnila si jo bom po tem, da smo v njej spoznavali nove besede in številke.« (Laura, 3. r)
- »Zapomnila si jo bom po učilnicah, kjer je bilo malo prostora, a smo se kljub temu lahko igrali skupaj.« (Urška, 3. r)
- »Zapomnil si jo bom po učilnici, ki je zraven kuhinje in lahko zamenjamo malico.« (Blaž, 4. r)
- »Zapomnil si bom vse, ker mi je všeč vse, kar je staro. Pa pogled skozi okno.« (Urh, 4. r)

Šolsko leto 2010/2011, lutkovna predstava, Alex Vlasič in Klara Mestnik, 2. razred; iz šolskega arhiva.

Šolsko leto 2010/2011, tehnični dan – izdelovanje iz jesenskih plodov, 1. in 2. razred; iz šolskega arhiva.

Dan odprtih vrat, 2011; uprizoritev učne ure nekoč; iz šolskega arhiva.

Šolsko leto 2010/2011; pri plesnih vajah; iz šolskega arhiva.

- »Zapomnil si jo bom po razredu, ker je majhen in sem ga že navajen, saj sem v njem že tretje leto.« (Rok, 4. r)
- »Zapomnil si jo bom po učilnicah.« (Damjan, 4. r)
- »Zapomnila si bom celo šolo, ker mi je tu zelo všeč.« (Manca, 4. r)
- »To, da smo se stiskali v razredih. In da smo skupaj po dva razreda.« (Anja, 4. r)
- »Zapomnila si bom igrišče, ker so dobra igrala. Na staro šolo bi me najbolj spominjale naše slike.« (Tjaša, 4. r)
- »Meni se je najbolj vtisnilo v spomin, ko sem za 200-letnico šole igral Jurčiča, ko je bil še majhen.« (Andraž, 5. r)
- »Zelo mi bo ostala v spominu omara, kjer je imela učiteljica knjige in redovalnico.« (Bor, 5. r)
- »Najbolj si bom zapomnila starega, razpokanega učnega prostora, ki ima čudovit pogled na drevesa in kako smo se

hvalili, da hodimo v 200 let staro šolo.« (Danijela, 5. r)

- »V spomin se mi bodo vtisnili dogodki in to, da je v to šolo hodila še očetova teta.« (Pia, 5. r)

Šolsko leto 2010/2011; igre na snegu, učenke in učenci 1. in 2. razreda; iz šolskega arhiva.

Kaj bi vzeli s seboj v novo šolo?

- »S seboj bi vzel-a koticke, igrače in flo-mastre.« (Jan, Nadja, Neža, Žiga, 1. r.; Klara, Alex, Martin, Blaž, 2. r)
- »S seboj bi vzel-a slike, tablo in knjige.« (Ema, Matevž, Tjaša, Ervin, 1. r)
- »S seboj bi vzela mavrico in sonce, ker mi je všeč.« (Danica, 1. r)
- »S seboj bi vzel lutke.« (Urban, 1. r)
- »S seboj bi vzel gred.« (Peter, 1. r)
- »S seboj bi vzela celo šolo.« (Ana, Patri-cija, Taja Terezija, 2. r)
- »S seboj bi vzel črke.« (Nejc, 2. r)
- »Vzel bi igrala in igrače.« (Jakob, Pri-mož, 3. r)

Šolsko leto 2010/2011, Alex Vlasič, Klara Mestnik, Taja Terezija Trček, Patricija Zaman (od leve proti desni), 2. razred; iz šolskega arhiva.

- »Vzel-a bi pohištvo.« (Janina, 3. r; Lovrenc, 4. r)
- »Vzela bi stare knjige in predmete ter spominke človeške ribice.« (Laura, 3. r)
- »Vzel bi tudi učiteljice.« (Rok, 5. r)

Šolsko leto 2010/2011; učiteljice PŠ Krka pred novo šolo. Mateja Jere Grmek, Nadja Jankovič Fortuna, Duška Planinšek, Tončka Rajer, Brigita Langenfus, Maja Sever (z leve proti desni).

- »Vzel bi slike od šole.« (Urška, 3. r)
- »Vzel bi vhod v šolo, ki so ga imeli na turistični tržnici.« (Blaž, 4. r)
- »Znak na šoli, kjer piše, da je to šolo obiskoval Josip Jurčič, ki je veliko stvari napisal.« (Urh, 4. r)
- »Pogled skozi okno na brezo.« (Rok, 4. r)
- »Učilnico, ker mi je všeč zaradi polic, table ...« (Manca, 4. r)
- »Vzela bi podstrešje zaradi razgleda in ker je tam spravljeno veliko stvari.« (Anja, 4. r)
- »Skoraj vse: mizo, računalnik...« (Tjaša, 4. r)
- »S stare šole bi v novo vzela smeh otrok in leta šole.« (Pia, 5. r)
- »Najraje bi pogled iz učilnice vzela kar s seboj, da bi me vedno spominjal na staro šolo.« (Danijela, 5. r)
- »S stare v novo šolo bom vzela veliko sreče, veselja in spominov, ki sem jih doživela v teh letih.« (Patricija, 5. r)
- »S seboj bi vzela spomin na staro šolo.« (Špela, 5. r)
- »Iz stare šole v novo bi sabo vzela veselje, srečo in upam, da bo to res prišlo v novo šolo.« (Petra, 5. r)
- »Ko bomo šli v novo šolo, bom iz stare šole vzel veselje, radost in uro iz našega razreda.« (Dorijan, 5. r)
- »S seboj bi vzela vzdušje, ki je bilo vsak dan drugačno in moj šolski stol, na katerem se zelo dobro sedi.« (Veronika, 5. r)
- »V novo šolo bi vzela staro, ker je tako super, kot si nihče ne more predstavljati.« (Tjaša, 5. r)

Dobrodošlice novi šoli

Draga šola, pozdravljena!

Dobrodošla, draga šola, pojejo ti ptički vsi, zdaj bomo peli tebi in se veselili mi.

Veliko sreče in veselja ti želimo otroci vsi, zdaj bomo vsi ti peli in ti ploskali.

(Danijela Slana, 5. r)

Dobrodošla šola nova.

Zdaj prišli smo, da vate bi hodili, se učili, veselili in po igrišču se lovili.

Radi bi te bolje spoznali

in se s tabo poigrali.

Zelo se veselimo že, da vidimo se.

(Dorijan Mahne, 5. r)

Minila so štiri leta in zdaj se moramo preseliti v novo šolo. Upamo, da bo zelo dobro in vsi se že veselimo. Stara šola je bila dobra, ampak upamo, da bo nova šola še boljša. Pozdrav novi šoli.

(Manca Godec, 4. r)

Tjaša Pirnar, 5. razred; Netopir, človeška ribica, postrv na prireditvi

Pozdravljena, nova šola. Štiri leta sem se stiskala v stari šoli, zdaj pa sem prišla k tebi, prepričana, da se ne bo treba več stiskati. Skrajšala si mi pot, naredila si nam veliko igrišče, velike učilnice. Ko bo dež, bomo imeli športno vzgojo v telovadnici namesto v razredu. Stara šola, hvala za vse, kar si naredila, zdaj smo se od tebe poslovili. V stari šoli bo sedaj razstava, kar bo še boljše. Želim ti veliko sreče. Stara si 200 let in imaš srečo, da te ne bodo podrli. Veliko učencev te bo pogrešalo, ampak se bodo hitro navadili nove šole.

(Tjaša Godec, 4. r)

Česa si želiš, se veseliš in kaj pričakuješ v novi šoli?

- Isto pohištvo. Kuhinjo in jedilnico, da ne bi jedli v razredu. (Jakob, 3. r)
- Večje učilnice, igralnico, telovadnico, da bi bili do konca osnovne šole na Krki. (Primož, Laura, 3. r; Blaž, 4. r)
- Stopnice, da gremo lahko v višje nadstropje. (Matjaž, 3. r)
- Najbolj si želim telovadnice. (Janina, 3. r; Rok, Manca, 4. r)
- Želim si več računalnikov. (Stela, 3. r)
- Da nam ne bi bilo ne prehladno ne prevroče. (Urška, 3. r)
- Garderobne omarice namesto kljukic v garderobi. Velike prostore, da ne bi bili tako nabasani. (Urh, 4. r)
- Da bo več prostora. (Damjan, 4. r)
- To, česar tukaj nimamo: jedilnico in telovadnico. (Lovrenc, 4. r)
- Telovadnico, plezalno steno. Da bomo jedli v jedilnici, da je bližje mojemu domu. (Anja, 4. r)
- Telovadnico in jedilnico. Več učilnic, da ne bo treba imeti pouka na hodniku. (Tjaša, 4. r)
- Jaz se veselim telovadnice in razredov, saj me športna zelo veseli. (Tinkara, 5. r)
- Pričakujem, da ne bo tako veselo, kot v stari, ker bo več ljudi in otrok. Veselim se, da se bom prvič učila na tako veliki šoli. (Petra, 5. r)
- Pričakujem veliko večjo šolo. Veselim se večjega igrišča in telovadnice. (Žan, 5. r)
- Veselim se novih prostorov, zanima me, kakšni bodo mize in stoli. Pričakujem veliko znanja. (Špela, 5. r)
- Nova šola nikakor ne more nadomestiti stare. (Tjaša, 5. r)
- Pričakujem veselje in radost vseh učencev, ki želijo biti vsevedi. Želim si, da se vsi razumejo, se ne kregajo, ne derejo drug na drugega, vendar se lepo igrajo. (Ela, 5. r)
- Veselim se bližje poti do doma, večjega igrišča in telovadnice. (Benjamin, 5. r)
- V novi šoli pričakujem več odmora, boljšo telovadbo, večje razrede in veliko jedilnico. (Dorijan, 5. r)
- V novi šoli pričakujem dolge hodnike in veliko prostora. Veselim se velikih učilnic in nezdruženih razredov. (Pia, 5. r)
- Upam, da se bom v novi šoli počutila podobno kot v stari. Nekaj bo seveda drugačno: vzdušje, ne bo več občutka, da

sem v 200 let stari šoli in prav gotovo bo tudi tam čudovito. (Danijela, 5. r)

- Pričakujem vse nove stvari. Veselim se, da bomo imeli novo šolo s telovadnico in z vrtcem. (Patricija, 5. r)
- V novo šolo nočem iti, ker je stara boljša kot nova in nova ne more biti stara. (Bor, 5. r)
- Pričakujem telovadnico z rekviziti in igrišče za košarko. (Andraž, 5. r)
- V novi šoli pričakujem veliko učilnico, veselim se velike telovadnice. Pouk ne bo nič drugačen, le da bo večja učilnica in tudi več prostora. (Rok, 5. r)

- Prvi dan v novi šoli bo po mojem mnenju zelo prijeten, a vsak dan bolj bom pogrešala staro šolo, v kateri je bilo malo prostora, v novi pa ga bo več. (Veronika, 5. r)
- Delo bo verjetno precej drugačno, ne vem še, kakšno. Pouk bo čedalje težji. (Nika, 5. r)

*Zbrale in zapisale Nadja Jankovič Fortuna,
Brigita Langenfus in Duška Planinšek,
učiteljice na PŠ Krka; šolsko leto 2010/2011*

Nova šola že čaka na svoje učenke in učence, april 2011; iz šolskega arhiva.

Odmev prešernega smeha otrok tudi v novi šoli

Tudi starši se nove šole na Krki zelo veselijo in jo sprejemajo z odprtimi rokami. Kaj jim pomeni, kaj od nje pričakujejo, česa si želijo; vse to so nam zaupali.

Pridobitev za kraj

Novo šolo so starši označili kot koristno in veliko pridobitev za kraj, za današnje in prihodnje generacije; kot dokaz, da se kraj razvija; kot uresničitev dolgoletnih želja. Nova šola jim pomeni boljše pogoje za učenje, tako za učence kot tudi učitelje. Veselijo se težko pričakovane telovadnice in vrtca.

Nov objekt (nova šola) bo po mnenju staršev omogočal učencem in učiteljem šolanje in poučevanje po novih standardih.

Nova šola pomeni veselje vsem; tistim, ki so jo gradili prvič in vsem tistim, ki na Krki živijo danes, menijo starši sedanjih učencev.

Nova šola na Krki, april 2011; iz šolskega arhiva.

Pričakovanja

Od nove šole pričakujejo starši tisto, kar smo do sedaj pogrešali vsi; učenci, starši in učitelji. Večje, svetlejšje učilnice in s tem veliko več udobja, boljše pogoje tako za učence, kot tudi za poučevanje in s tem lažje in prijetnejše delo učencev in zaposlenih.

Starši pričakujejo več interesnih dejavnosti, ki bodo vezana na telovadnico, igrišče in širšo okolico.

Z odprtimi rokami sprejemajo vrtec, ki bo v sklopu nove šole. Le-ta bo privabil več mladih družin iz mest, ki so se morali ravno zaradi varstva svojih otrok odseliti. Ob tem

pa si želijo povezave med vrtcem in šolo, ki jo vidijo predvsem v organizaciji raznih srečanj in prireditvev.

Starši vidijo v sklopu nove šole tudi večjo varnost svojih otrok. Ugotavljajo pa, da bo odslej na Krki več prometa tudi zaradi novo odprtega vrtca.

Nova šola, nov vrtec, ki sta povezana z dvorano in igriščem; starši vidijo vse to kot srce Krke, kot gibalno razvoja, kjer se bo vedno nekaj dogajalo, za vse generacije.

Veliko staršev si ob tem želi, da bi šola še naprej sodelovala s krajem, z društvi in tudi s starši, tako kot je do sedaj.

Nova šola na Krki, april 2011; most povezuje ... ; iz šolskega arhiva.

Torej, veliko znanja, veselja in dobre volje, pa še uspešnosti povrhu, si želijo in pričakujejo starši od nove šole.

Si pa seveda ob tem velikem dogodku tudi marsikaj želijo. Nekaj želja pa je bilo napisano kar nekajkrat. Te so: da bi prešeren smeh otrok odmeval tudi v novi šoli, da bi se vsi veliko zabavali, da bi se v novi šoli imeli lepo. Da bi vsi skupaj, tako zaposleni, kot tudi učenci, »dušo« stare šole prenesli v novo hišo učenosti.

Tega si zagotovo želimo vsi.

Zbrala in zapisala Maja Sever.

Šola za malčke, cicibane in učence

Znak Podružnične šole Krka, arhitekt Borut Simič

Ob otvoritvi matične OŠ Stična je govorec iz pobratenega nemškega mesta, po izobrazbi filozof in pedagog, pohvalil občino Ivančna Gorica ter čestital županu za socialno usmerjen razvoj, ki je največja vrednota. Meni se takrat pohvala govorca iz države s tradicijo razvitega kapitalizma ni zdelo preveč pomembna, a danes, ko pogledam

nazaj, vidim napredek občine v zadnjih dvajsetih letih in se pridružujem mnenju govorca.

Verjetno je na področju izobraževanja občina Ivančna Gorica naredila največ v Sloveniji in to na pravilen način.

Župan Jernej Lampret bi se takrat lahko odločil za gradnjo obrtne cone, a se je raje za gradnjo šol v Višnji Gori, v Stični, v Šentvidu pri Stični, na Krki.

Obrtne cone so, kot se je izkazalo, posebej pa to vidimo danes, jame brez dna z vprašljivimi učinki. Sposobni podjetniki obrtnih con takrat niti niso potrebovali; potrebovali so le prostor za gradnjo, saj je bilo v državi dovolj podjetniških sredstev. Tudi te so dobili v občini Ivančna Gorica.

Šole pa so naša skupna bližnjica v bodočnost, v našo novo družbo, ki bo imela izobražene in razgledane državljane, vpete v svetovne razvojne tokove. Za to pa je potrebna vizija.

Ob tem, ko smo sodelovali pri gradnji moderne OŠ Stična, smo spoznali tudi razmere v mali podružnični šoli na Krki. Fotografije iz devetnajstega stoletja se niso razlikovale od podob v enainvajsetem stoletju, le stavba se je postarala in je postala neprimerna za pouk.

Občina je izkoristila stečaj podjetja Kroj in takoj prevzela objekte, ki so bili v šestdesetih letih že projektirani za šolo, nam naročila idejne projekte adaptacije, ki so počasi

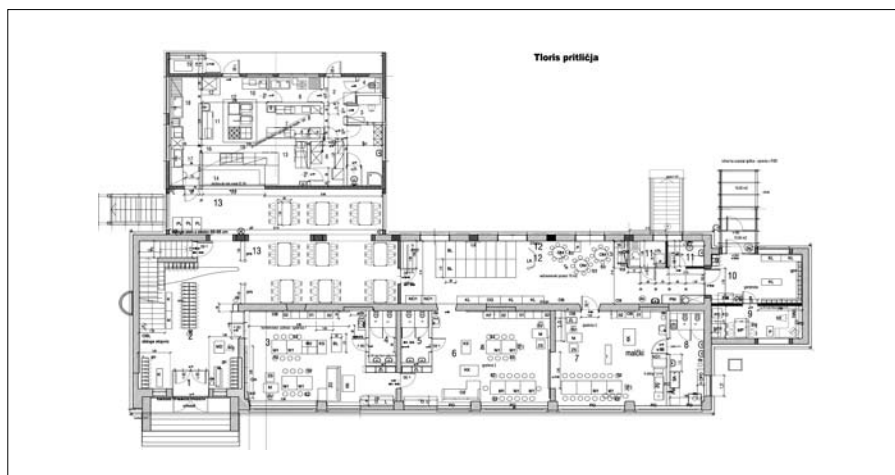
zrasli v zrelo projektno zasnovo in kasneje v gradnjo objekta, kakršnega vidimo danes. Potrebno je bilo uporabljati praktični um in utišati željo po arhitekturni eksibiciji.

Šolski objekt je bilo potrebno statično protipotresno utrditi po novih predpisih, izvesti potrebno ustrezno in varčno toplotno ter zvočno zaščito in naprave, plinsko ogrevanje, razsvetljavo, priključke, zamenjati okna, vrata, tlake in zgraditi dva prizidka ter postaviti čistilno napravo.

V šolskih prostorih smo organizirali prostore za potrebe kraja in okolice. V spodnjih, pritličnih prostorih, je vrtec in v nadstropju štiri oddelki podružnične šole. Na severni strani smo uredili šolsko kuhinjo, na južni strani projektirali mostovž, ki vodi iz prvega nadstropja do telovadnice oziroma dvorane družbenega doma. Pozimi bodo otroci hodili k telovadbi po suhem.

Sodelovanje s Krajevno skupnostjo Krka je bilo vseskozi idealno in ravno impulzi s strani g. Kozinca so botrovali, da se je šola popolnoma vpela v organizem kraja in kot arhitekt sem se maksimalno potrudil sprejeti sugestije za realno dojemanje potreb. Izvajalci so bili kvalitetni, sicer z omejenimi finančnimi možnostmi, a so se pod vodstvom vodje gradbišča Katarine Pavlenič trudili izvesti projekte po najboljših močeh.

Med gradnjo smo nadzidali projektirano pritlično kuhinjo. S tem smo za najmanjše možne stroške povečali šolo za dve učilnici in šolo spremenili v petodelčno, v skladu z novimi demografskimi predvidevanji. Tudi to je odraz poguma in refleksa vodstva občine. Šola bo opremljena z ekološko neoporečno opremo v primerni barvitosti in uporabi naravnih materialov. Že v osnovi smo uporabi materialov namenili posebnost.

Tloris pritličja, arhitekt Borut Simič

no pozornost. Šolski prostori so tlakovani z masivnim hrastovim parketom, medtem ko smo za talno ogrevane prostore vrtca uporabili večkomponentno sestavljen leseni parket.

Notranjost šole se loči od vrtca po barvni polihromiji. Šola je bolj modra, kot so šolarji bolj modri od cicibanov, ki jih obliva topla roza barva in spominja še na mamino kožo. Zunanost šole je v dveh oker odtenkih zemeljskih barv, ki simbolno poudarjajo vpetost objekta v topografijo krajine.

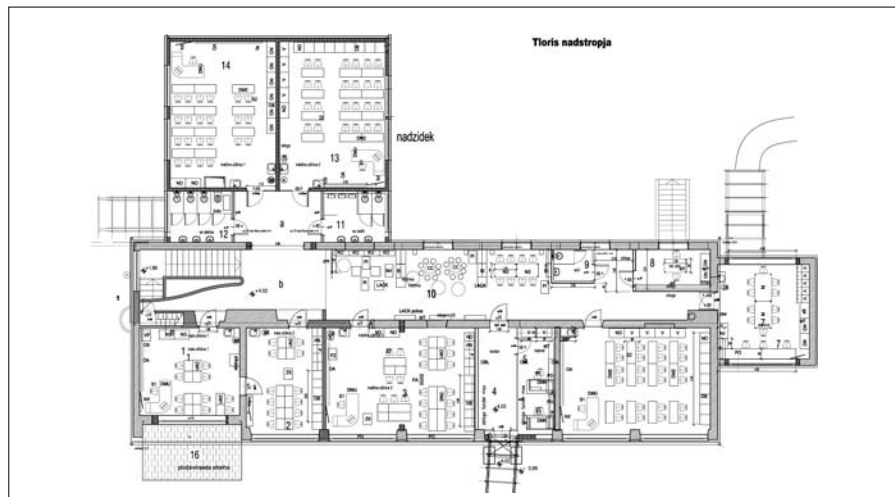
Obstoječe danosti okolice smo nadgradili in obnovili. Preplastili smo obstoječe rokometno igrišče in za vrtec uredili vzorno, ograjeno otroško igrišče, na katerem naj se igrajo tudi učenci. Uredili smo dvojne obračališče ter nova parkirišča. Z obračališči, ob pravilni uporabi, preprečimo vzratne vožnje in izboljšujemo varnost otrok. Promet

pred šolo naj bi bil dovoljen samo ob nujnih primerih. Ob poteh smo postavili lične klopi in ločevalne ekološke smetnjake. Na robovih zelenic smo obstoječe drevesne skupine dopolnili z visokoraslimi odpornimi jablanami starih sort: dolenska voščenska, šampanjska reneta. Oblikovali smo tudi grafično podobo šole – ptička na vodi, ki bo glavni motiv na steklih.

Krajanom, učencem, cicibanom in malčkom ter učiteljem želim, da bodo šolo uporabljali na način, kakor je predvideno, da se bodo v njej odlično počutili, nam vsem v skupno veselje.

Občini Ivančna Gorica in sedanjemu županu Dušanu Strnadu pa želim dovolj energije, drznosti in sreče za nadaljevanje skupne poti v boljši jutri.

Arhitekt Borut Simič

Tloris nadstropja, arhitekt Borut Simič

Znak šole

Ob praznovanju 200-letnice smo poskušali izbrati znak naše podružnične šole. Po svoji zamisli ga je v šolskem letu 2008/2009 oblikoval Janez Meglen, učenec 7. razreda OŠ Stična. Predstavlja netopirja, krško postrv in človeško ribico. Zakaj ravno te živali? Pogledali smo v zgodovino in našli razlage.

Krško postrv je opisoval že Valvazor. Zapisal je: »Med gradom in vasjo Krka izvira izpod hriba Krka. Njen izvir tvori globok in neizmeren, a z ribami, zlasti s postrvmi, bogat kotel.« Krška postrv se od drugih postrvi razlikuje po še eni (dodatni) tolsti repni plavuti, na kateri je rdeča pika. Meso krške postrvi je najokusnejše v času, ko rdeče pike izstopijo, postanejo izrazitejše.

Netopirja smo izbrali zato, ker v Krški jami prezimujejo. Poimenujemo jih veliki in mali podkovnjaki; podkovnjaki zato, ker ima-

jo usta v obliki podkve. Njihov življenjski prostor je vse bolj ogrožen, tudi v jami jih vedno manj prezimuje. Ravno iz tega razloga ni več koncerta Božični odmev v Krški jami.

Tudi človeška ribica je našla svoje mesto v našem znaku, saj je avtohtona prebivalka kraškega sveta. Valvazor je opisoval tudi to, zmaju podobno žival, brez oči ..., ki so jo opazili v okolici Stične. Je znana prebivalka naših jam, Krške jame in jame Poltarice.

Po zamisli učenca Janeza Meglena, da naj bi te tri živali predstavljale znak PŠ Krka, smo potrebovali le še končno podobo. Leto je začrtala Anka Koželj, učiteljica likovne vzgoje na OŠ Stična.

Tako. Sedaj imamo bogato in zanimivo alternativno idejo.

Zapisala Mateja Jere Grmek.

Grafična podoba krške šole po zamisli učenca Janeza Meglena, 2008/2009.

Nekaj zapisov iz Knjige vtisov PŠ Krka

Ob 16. Jurčičevem pohodu (7. 3. 2009)

»Navdušeni smo nad urejenostjo šole in njihovimi izdelki. Vsa pohvala učiteljem in učencem za izredno prizadevno delo in želimo jim še veliko uspeha.«

*(Marjana in drugi
obiskovalci DU Kranj)*

Ob 17. Jurčičevem pohodu (6. 3. 2010)

»Društvo za izobraževanje v tretjem življenjskem obdobju Lipa Domžale smo zelo uživali v vašem sprejemu – gostoljubnosti. Zelo se vam zahvaljujemo za lep sprejem in vam želimo še veliko uspehov v naprej.«

Ob 18. Jurčičevem pohodu (5. 3. 2011)

To je prava šola z dušo in učenci z učiteljicami so zelo prijazni. Zame nostalgičen spomin.

(Zapisala Danica.)

Ob 200-letnici šole na Krki (24. 4. 2009)

»Koliko lepih vtisov ob trenutkih obiska. Kar je bilo rečeno, toliko je bilo doživeto na poti do šole. Iskrene čestitke celotnemu kolektivu, ki zna in zmore svojo učiteljsko dušo prevesti na mladi rod. Prihodnost je njihova, nam ostajajo nepozabni spomini. Nasvidenje v novi šoli.«

*(Boris Zupančič, vodja sektorja
direktorata za osnovno šolstvo)*

Nekaj utrinkov z razstave ob 200-letnici šolske zgradbe na Krki (1809-2009)

Idejno zasnovo za razstavo ob 200-letnici šolske zgradbe na Krki, aprila 2009, je oblikovala Zlata Kastelic, učiteljica slovenščine, zgodovine in etnologije na OŠ Stična. Pri izboru predmetov, ki smo jih razstavili, so sodelovali tudi: sedljo Tilen Koščak, Jan Hrovat in učiteljica Zlata Kastelic; stojita Matic Godec, Jože Šinkovec (z leve proti desni), člani zgodovinskega krožka na OŠ Stična v šolskem letu 2009/2010.

V »učilnici« v času pred 1. svetovno vojno in med obema vojnama.

Dekleta so se nekoč »urila« v ročnih delih.

Fantje so radi izdelovali iz lesa.

»Učiteljica« Vesna Zimic je zelo nazorno razlagala učno snov.

Obleka skozi čas; med njimi najdemo tudi pionirsko kapico in rutico, belo bluzo in modro krilo, oblačila otrok ob vstopu v Zvezo pionirjev Jugoslavije.

Učbeniki in pisni izdelki, ki so jih uporabljali v šoli na Krki.

Računati so si pomagali z različnimi pripomočki.

Pri zemljepisu so se učenke in učenci morali »znajti« na zemljevidu.

Posoda in pribor izpred 2. sv. vojne.

Otroci so radi prebirali Ciciban, ki je bil zanimiv, barvit in poučen.

Na Krki so 19. junija 1950 z odlokom ministrstva za prosveto pridobili nižjo gimnazijo; nekaj učil iz tistega obdobja.

Pripomočki pri pouku kemije

Pripomočki pri pouku tehnične vzgoje

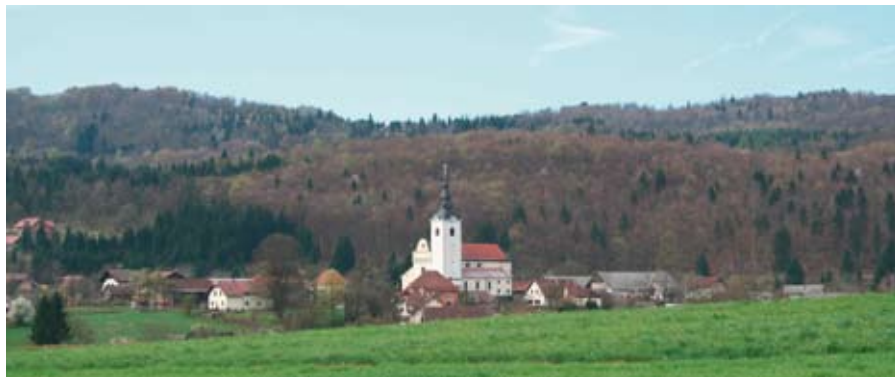
Pri likovni vzgoji so tudi nekoč ustvarjali po likovnih navodilih.

Stara šola na Krki bo v šolskem letu 2011/2012 obujala lepe spomine na otroški živžav.

*Zbrala in uredila Zlata Kastelic;
fotografije iz šolskega arhiva (foto Travnik).*

POT DO NOVE ŠOLE NA KRKI ...

Šola na Krki v družbi cerkve sv. Kozme in Damijana, vse od leta 1809 do danes.

Pravljijčna podoba šole na Krki.

Krškim otrokom so pri izvedbi proslave pomagali tudi otroci iz PŠ Stična. Ana Blažević Arko, PŠ Stična, igra na violino ..., Hana Gnidovec, Anja Lampret, Izidor Valič, Gal Kovačič (sedijo); Nuša Marinčič, Urška Brlek, Ivona Ljoljić, Katja Brlek (stojijo).

Ob praznovanju 200-letnice šolske zgradbe na Krki; z učno uro pravopisa smo se »preselili« vrsto desetletij v preteklost; april 2009.

Ob 200-letnici šole smo položili »temeljni kamen« za novo krško šolo, simbolično, kar na odru med proslavo.

Nova šola, ki je bila zgrajena že leta 1958, je postala tovarna; v njej so našle zaposlitev predvsem ženske iz okolice.

Delovni kolektiv v novi šoli - tovarni na Krki daljnega leta 1959.

Župan Jernej Lampret pred »nesojeno« šolo, ki bo dobila nov namen - obnovljena in dograjena bo sprejela prve učenke in učenke, tudi »vrtičkarje«; razgrnitev načrta obnove in dograditve šole na Krki; april 2009.

Šola na Krki bo zopet postala 1A.

Začela so se obnovitvena dela ...

Šola na Krki dobiva novo podobo.

Pregled okolice šole.

Igrala čakajo na »vrtičkarje«.

Pogled v notranjost šole.

Odrpta vrata učilnice, manjkajo samo še učenke in učenci.

V telovadnico »po suhem«.

Krška šola je zasijala v vsej svoji lepoti.

Pred šolo je krožišče ...

Pogled na šolo od daleč.

Vse je pripravljeno ...

Na jedilnico v novi šoli pa bi skoraj pozabili ...

Krška šola je vpeta v pokrajino.

Cerkev sv. Kozme in Damijana bo odslej samevala.

Otroški živžav se bo preselil v novo šolo.

Ostal bo pogled skozi okno in spomin na srečne trenutke v stari šoli.

V stari šoli bo slišati le šepet listov z bližnjih dreves.

Reka Krka pa teče in teče ...

... novim časom in novim izzivom naproti.

S svojo svežino bo razveseljevala tudi krške otroke.

izbrala in uredila Zlata Kastelic in Gregor Arko.

DA NE POZABIMO ...

Preteklost in sedanjost podružnične šole na Krki

Leta:

- 1770 že poteka pouk na Krki, poučuje organist,
- predhodnica današnje šole je na Vidmu, nasproti hiše št. 11,
- 1809 odprto novo šolsko poslopje, poteka redni šolski pouk, enorazrednica - pridobitev v času Napoleonove Ilirije,
- 1867 – šola prenovljena, delno razširjena,
- 1875 – svetovana razbremenitev šole z ustanovitvijo šol na Muljavi in na Korinju,
- 1896 – enorazrednica razširjena v dvozrednico,
- pojavijo se potrebe po novi šolski zgradbi; namesto šole urejena hiša z vrtom za učiteljsko stanovanje,
- 1906 – dvozrednica razširjena v trirazrednico, prizidana tretja učilnica,
- 1921 – dovoljena vzporednica tretjemu razredu,
- 1923 – organiziran nov oddelek z novo učno močjo,
- 1928 – z odlokom ministrstva za prosveto uvedena štirirazrednica,
- 1929 – štirirazrednico razširjena v petrazrednico z vzporednim oddelkom v 1. razredu;
- 1929 – zasilna šola na Korinju postala samostojna enorazrednica,
- 1939 – kraljevska banska uprava dovolila ustanovitev sedmega in osmega oddelka,
- 1941–1945 – večkrat prekinjeno šolsko delo,
- 1945/1946 – na šoli poteka pouk v sedmih oddelkih: 1. a, 1. b, 2., 3., 4. razred osnovne šole; 1. in 2. razred višje osnovne šole; 16. aprila ukinjen 6. razred za tekoče šolsko leto; učencem 7. in 8. šolskega leta s končanimi štirimi razredi odobren obisk skrajšanega pouka,
- 1948 – 22. januarja, na Krki ustanovljena sedemletka,
- 1948/1949 – odprt 5. razred, v naslednjih letih postopoma še 6. in 7. razred,
- 1950 – 19. junija, z odlokom ministrstva za prosveto sedemletna osnovna šola preimenovana v nižjo gimnazijo,
- 1952/1953 – na Krki prvič obstaja 4. razred gimnazije s sedemnajstimi dijaki,
- 1954/1955 – na nižji gimnaziji poteka pouk v 1. in 2. razredu, za 3. razred premalo vpisa,
- 1956/1957 – prišel odlok o ukinitvi gimnazije na Krki v naslednjem šolskem letu,
- 1957/1958 – na šoli sedem razredov, novo šolsko poslopje predano drugim namenom,
- 1958 – 31. avgusta, z novo šolsko refor-

mo odpravljene splošno izobraževalne šole: OŠ Krka, OŠ Ambrus, OŠ Korinj, OŠ Zagradec, OŠ Muljava, OŠ Stična, OŠ Višnja Gora,

- 1958 – 1. septembra, ustanovljene osnovne šole »novega tipa«:
- nižje organizirane osnovne šole: Krka (3 oddelki), Ambrus (4 oddelki), Korinj (1 oddelek), Zagradec (4 oddelki), Muljava (3 oddelki), Višnja Gora (5 oddelkov),
- osnovna šola Stična z vsemi osmimi razredi; nižji razredi gimnazije postali višji razredi osnovne šole,
- 1963 – določitev centralnih in samostojnih šol. Centralni šoli postaneta:
- Stična s podružnicama **Krka** in Muljava. Šola v Višnji Gori postane samostojna OŠ,
- Ambrus s podružnicama Korinj in Zagradec,
- 1964/1965 – reorganizacija mreže osnovnega šolstva in določitev popolnih in podružničnih šol. OŠ Stična postane popolna osnovna šola s podružničnimi osnovnimi šolami **Krka**, Ambrus, Korinj, Zagradec, Muljava, Višnja Gora,
- 1965/1966 – učenci po uspešno končanem 4. razredu nadaljujejo šolanje na centralni šoli v Stični, 6., 7., 8. razred ostajajo v kombinaciji, na Krki,
- 1966/1967 – premalo učencev za samostojne oddelke v višjih razredih na Krki, v Zagradcu in Ambrusu – vsi združeni v en oddelek na Krki,
- 1967/1968 – na šoli poučujejo štiri razrede, od 1. do 4. razreda, v treh oddelkih,
- 1982 – OŠ Stična postane eden treh TOZD-ov Šolskega centra osnovnega in srednjega izobraževanja Josipa Jurčiča Ivančna Gorica,
- 1986 – šola na Krki še vedno podružnična šola Osnovne šole Stična (dislocirani oddelki),
- 1992 – OŠ Stična spet postane samostojen javni vzgojno-izobraževalni zavod,
- 1998 – Občina Ivančna Gorica postane ustanoviteljica javnega vzgojno-izobraževalnega zavoda OŠ Stična. V njeno sestavo sodijo:
- matična šola v Ivančni Gorici in podružnične šole **na Krki**, v Višnji Gori, v Ambrusu, v Zagradcu, na Muljavi in v Stični,
- 2003/2004 – uvedba 9-letne osnovne šole na Krki.
- 2011/2012 – pričetek pouka v novi šoli.

*(Iz knjige Ob 200-letnici
stare šole 1809-2009)*

Viri in literatura

Mojca Hrvatini:

KRAJEVNI LEKSIKON DRAVSKE BANOVINE, Ljubljana, 1937.

KRAJEVNI LEKSIKON SLOVENIJE, II. knjiga, Ljubljana, 1971.

KRAJEVNI LEKSIKON SLOVENIJE, Ljubljana, 1995.

Melik, Anton: POSAVSKA SLOVENIJA, Ljubljana, 1959.

NARAVOVARSTVENE SMERNICE ZA IZDELAVO SPREMENB IN DOPOLNIL PROSTORSKIH SESTAVIN DOLGOROČNEGA IN SREDNJEROČNEGA PROSTORSKEGA PLANA OBČINE IVANČNA GORICA, Ljubljanski regionalni zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine, Ljubljana, 2001.

SLOVENIJA. POKRAJINE IN LJUDJE, Ljubljana, 1998.

Zlata Kastelic:

Cenčič, M. 1993. Raziskovanje šolske zgodovine. *Šolska kronika- Zbornik za zgodovino šolstva* 26:13-18.

Peček, M. 1993. Feminizacija učiteljstva 1869-1941. *Šolska kronika – Zbornik za zgodovino šolstva* 26: 61-73.

Kastelic, Z. 2011. *Vloga žensk v preteklosti*. Raziskovalna naloga. Osnovna šola Stična v Ivančni Gorici.

Kastelic, Z. in M. Livk. 1992. *Ko sem še majhen bil*. Raziskovalna naloga. Osnovna šola Stična v Ivančni Gorici.

Kastelic, Z. 2009. *Podružnična šola Krka. Ob 200-letnici stare šole 1809-2009*. Osnovna šola Stična v Ivančni Gorici.

Šolska kronika trirazredne osnovne šole na Krki od 1926/1927 do 1941/1942.

Šolska kronika šestrazredne osnovne šole na Krki od 1945/1946 do 1964/1965.

Šolska kronika osnovne šole na Krki od 1965/1966 do 1990/1991.

Šolska kronika dislociranega oddelka na Krki od 1992/1993 do 2004/2005.

Zgodovinski arhiv Ljubljana SI ZAL GRO 62
Osnovna šola Krka

Osnovna šola Stična, PODRUŽNIČNA ŠOLA KRKA
Ob odprtju nove šole
maj 2011

Uredila: Zlata Kastelic

Uredniški odbor: Marjan Potokar, Mateja Jere Grmek, Nadja Jankovič Fortuna, Brigita Langenfus, Duška Planinšek, Maja Sever

Lektoriranje: Zlata Kastelic

Izdajatelj in založnik: Osnovna šola Stična, Ivančna Gorica; zanj: Marjan Potokar, ravnatelj

Oblikovanje: Robert Kuhar

Priprava za tisk: Camera, d. o. o.; Metka Ciuha, Marko Pekolj, Tadeja Smrtnik

Fotografije:

- iz šolskega arhiva OŠ Stična (Gregor Arko, Dare Birska, Mateja Jere Grmek, Nadja Jankovič Fortuna, Brigita Langenfus, Duška Planinšek, Marjan Potokar, Maja Sever, Foto Travniki);
- iz Zgodovinskega arhiva Ljubljana SI ZAL GRO 62, Osnovna šola Krka;
- iz zasebnih arhivov: Marjana Potokarja, Aljaža Hrvatina, Simona Bregarja, Polone Godec, Mare Drobnič, Katarine Kralj, Rada Javornika, Marjana Grahuta, Zlate Kastelic, Mihe Sadarja, Branke Šušteršič, Anice Rajer, Avgušтина Pekolja, Francke Turk;
- fotografije strokovnih delavcev/delavk, učenk/učencev PŠ Krka in arhivskega gradiva: Gregor Arko;
- urejanje fotografij: Gregor Arko, Zlata Kastelic, Jure Logar;
- fotografija na naslovnici: Marjan Potokar.

Realizacija tiska: HIŠA GRAFIKE, d. o. o.

Naklada: 800

Krka, maj 2011

Osnovna šola Stična

PODRUŽNIČNA ŠOLA Krka

Ob odprtju nove šole

maj 2011

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

373.3(497.4Krka)

OSNOVNA šola Stična, Podružnična šola Krka : ob odprtju nove šole / [uredila Zlata Kastelic ; fotografije iz šolskega arhiva OŠ Stična ... et al.]. - Ivančna Gorica : Osnovna šola Stična, 2011

ISBN 978-961-269-456-2

1. Kastelic, Zlata 2. Osnovna šola Stična (Ivančna Gorica).
Podružnična šola (Krka)

256065536

